

- VISNYK

Свобода народам!
Свобода людині!

Спільно - політичний місячник

ЗМІСТ

Пам'ятник Т. Шевченкові у Вінніпегу	1
Ген.-хор. П. Шандрук — У пам'ятні серпневі дні	2
О. радн. В. Соловій — "Invocatio"	4
Д-р П. Мірчук — Двадцять літ тому	5
Д-р О. Марітчак — Липень 1941 року у Львові	7
О. Соколевич — Відновлення української державности 30 червня 1941 р. у Львові	8
В. Косаренко-Косаревич — Чим багаті й сильні москалі?	11
Ікер — Пожиток від читання книжок	15
М. Карпович-Дубиняк — Указ, за яким приховано чистку	16
В. Орелецький — Шведи про бій під Полтавою	21
О. Соколевич — Москва і Китай, від гунів до Мао Це-Тунга	23
Життя й праця:	
Величаве відзначення двох річниць	24
З нарад Екзекутивної Ради АП АБН	27
Дев'ятий З'їзд б. вояків УПА	28
З зовнішньо-політичної діяльності ООЧСУ	29
На правильному шляху	30
Хроніка	32

ОРГАНІЗАЦІЯ

**ОБОРОНИ
ЧОТИРЬОХ
СВОБІД
УКРАЇНИ**

ЗБІРКА КОЛЯДИ НА ВИЗВОЛЬНИЙ ФОНД В 1961 Р.

БРИСТОЛЬ, ПА.

(Продовження з попереднього числа)

Листа ч. 255 — збірщики: В. Собків, В. Лесів, Радь Ст.

По \$5.00: Михайло Сосновий, Василь Лесів, Іван Свирида, Стефан Семків, Петро Кірик, Леон Нестор, Володимир Волокищук, Степан Купчин, Йосиф Ганусей, „Ельдорадо“, Пазунок і Вукшований, Павліна Маркец, Савицький, Петро Годованець.

По \$3.00: Антоніо Фраґніто, Стефан Терлецький, Петро Низ, Марія Іваншин, Степан Рад, Михайло Старобранський, Михайло Медвідь, А. Гнатюк.

По \$2.00: Осип Чайківський, Іван Лойко, Данило Федорійчук, Браун, Стефан Кузишин, Микола Москаль, Сорока, Козачин.

\$1.50 — Марія Костишин.

По \$1.00: (Підпис нечиткий), Степан Філик, Ярослав Фустяк, Петро Камінський, Дмитро Поляк, Савка Михальчук, Н. Н., Варварів, М. Костик, Стах Влаш, Смайо Верандак.

Листа ч. 256 — збірщики: В. Собків, В. Лесів, Ст. Радь.

По \$5.00: М. Чайковський, М. Задвірний, Іван Шерпеків.

По \$4.00: Володимир Собків, Петро Романишин.

По \$3.00: Г. Яцків, Стасюк, В. Міхалез, Іван Лойко.

По \$2.00: М. Козак, Комар, Музичка, Березяк, В. Гураль, Княтнецьки, Антоняк, Чуляк, Назарук, Кальос, Д. Кашак, В. Ковалюк, підпис нечиткий, Степан Ламак, Гонта Наталка, В. Таньчак, Шалай Михайло, М. Школик, Філик, Павло Залівців, Добровольський, Іван Маслій, Павло Майкович, Олекса Канцір.

По \$1.00: Качур, М. Ковалюк, Сенишин, Іван Шарак, Тарасюк, Ярослав Фостяк, Піхалський, Іванусів, Мале.

Листа ч. 257 — збірщики: В. Собків, В. Лесів, Ст. Радь.

По \$5.00: Петро Кот, Степан Підперичора, Іван Кравчук, Василь Тимчинин, Трофим Дацюк, Петро Рожак, Іван Трачук, Петро Прунько.

По \$3.00: Іван Грабаровський, Тимошук, Михаль, Г. Пачевський.

По \$2.00: Григорій Захарко, Іван Шимчук, Василь Домович, Степан Котура, Олекса Вабій, Тесь Федоришин, Анна Загасайло, Осип Гук, Ксеня Прончак, Федір Вабій, Іван Коцюба, Марія Петрів, Йосиф Кеба, Шегда, Юрко Мартищук, Степан Саламаха.

По \$1.00: Іван Хробак, Степан Іваницький, Іван Баглай, Горіхата, Андрій Гаркавий, Недільська, Катерина Стур, Сьвіщик Анна, Анна Грінджак, Еміль Хаміляк, Ісак, Лисенко, Степан Пензей, Василь Калитяк.

Листа ч. 259 — збірщики: В. Собків, В. Лесів, Ст. Радь.

\$3.00 — В. Кравчук.

По \$2.00: Пиликінчук, Городович, Вара.

По \$1.00: Рибалка, Ольга Кушнір, Крамар, Володимир Садовий.

Листа ч. 260 — збірщики: Володимир Собків і Василь Лесів.

По \$5.00: Сасцький Мих., Гриців, Мартиняк Стефан.

\$4.00 — Гиндер Петро.

По \$3.00: Фуга Петро, Коробій Мих., Мельник Стефан, Бучко, Роман Михайло, Михайлусь.

По \$2.00: Вітек, Сак Михайло, Цривак Іван, Турчак Гриць, Підгайний, Завада Іван, Лебединський, Ковальський, Білинський, Наконечний М., Колубинський, Вігікен Іван, Фуга Василь, Крица Адам, Коско Микола, Вучковський Василь, Згута Степан, Греміш Михайло, Іванців Іван, Колумбильський.

По \$1.00: Міско Стефан, Драбощак, Міско Петро, Чуко Джан.

Листа ч. 261 — збірщики: В. Собків, В. Лесів і Ст. Радь.

По \$10.00: Український Клюб (Френклин), Іван Романюк, В. Сімків.

По \$5.00: Трицецький, Григорій Бучинський, М. Вілик, Світенко.

По \$3.00: Василь Радесенські, Ц. Макар, Іван Вітшин, Михайло Шувар, М. Сапіга, Микола Поботски, Микола Кендус.

По \$2.00: Михайло Вихорчук, Матляк, Ганусяк, М. Волошин, Рудак, Славко Левандовський, Мазепа, Ондрик, Вол. Масюк, Олекса Милуш, Жидек, Мартинець.

По \$1.00: Піляк, Боравицька, Юрій Вітків, Жук, Н. Н., Завадович, Березюк, Вуньо, Григорій Похонний.

КЕМДЕН, Н. ДЖ.

Листа ч. 262 — збірщик Строчан Іван.

По \$5.00: Рудницький Микола, Строчан Іван, Н. Н., Соловій Стефан, Войчук Василь, Кріль Петро, Галушка Т., Затирка М., Гаєвський Петро, Гавенда Роман.

По \$3.00: Ром'ях М., Лапішка, Табафранюк Василь, Кубик Теодор, Бодеревич Іван.

По \$2.00: Хомик Микола, Кухта Антін, Федик Стефан, Палійчук Юрій, Колодій Стефан, Яворський Осип, Хадай Стефан.

По \$1.00: Нечипор Анастасія, д-р Лазар, Завойський Петро.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Листа ч. 271 — збірщик Осідач Володимир.

\$5.00 — Василь Мочарнюк.

По \$3.00: Григор Олійник, Петро Іваш.

По \$2.00: Штогрин Олена, Василь Равка, Б. Артишин, Василь Генік.

По \$1.00: Василь Стеценко, Торос Петро, Іван Белей.

Листи ч.ч. 263 і 1022 — збірщик Гавриш Степан.

По \$5.00: Гавриш С., Романів В., Тодорів, Карбівник М., Лучанко Л., Гісь М., Городчук, Дмитруш, Бала-нецький, Ящук, Борецький, Катамай.

По \$4.00: Шутка А., Ясінський.

По \$3.00: Лукавський, Ревуцький, Ковальчук, Волков, Заборський, Карпінч М., Кардаш, Квашинський, Вак-Войчук, Вега, Громич, Пастушок, Дзьоба, Качанюк, Капко В.

По \$2.00: Никорович, Несин, Білецький, Воскобійник, Небесний, Дорогий Ол., Мазурок, Рой Василь, Піцальник, Коломиєць, Кічуга, Клуудницький, Смоляк, Микевич, Григорець, Зуб С., Цегелик, Матівич, Кіцюла, Пеленський, Оренчук, Шкільник, Трипупенко, Кондира, підпис нечиткий, Савчук, Гурський, Миронюк Іван, Мартиненко.

(Продовження на 3-ій стор. обкладинки)

БУДЕШ, БАТЬКУ ПАНУВАТИ...

*Ти перед нами стоїш як світоз
Ти перед нами гориш і світиш,
Ти перед нами, ти серед нас,
Бо допалав Ти, але не згас.*

*В грудях народу — у кожній жилці,
В гаях народних — у кожній гілці,
У кожній хвильці твого Дніпра
Цвіте твій голос і не вмира.*

М. Р.

Промовляє прем'єр Канади Жан Діфенбейкер під час величавого відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вінніпегу в дні 9 липня 1961 року.

... а на Україні милій...

*... Немає сім'ї, немає хати,
Немає брата, ні сестри,
Щоб незаплакані ходили,
Не катувались у тюрмі
Або в далекій стороні.*

*Возри Презистая на них
Подай ІМ СИЛУ
ТВОЙОГО МУЧЕНИКА — СИНА
Щоб ХРЕСТ-кайдани донесли...*

Т. Шевченко

Ген.-жор. П. Шандрук

У ПАМ'ЯТНІ СЕРПНЕВІ ДНІ

У місяці серпні вшануємо наші Збройні Сили, бо власне в серпні 1919 року відбулися історичного значення для нашої нації воєнні події. Хоч ще 16-17 липня УГА залишила Галицьку Землю, хоч ще 26 липня Армія УНР змушена була просити УГА про допомогу для здобуття Проскурова, оперативне об'єднання обох наших армій відбулося в серпні. У серпні створено Штаб Головного Отамана з метою безпосереднього керування військовими операціями. В серпні — мабуть уперше в історії наших визвольних змагань — укладено провізоричний плян операцій на ближчий час для всієї нашої Збройної Сили. І нарешті 30-го серпня того ж року здобуто в імпонуючій під оперативним поглядом акції столицю України — Київ.

Головним чином політичні, а також оперативні і в дальшому несприятливі природні обставини спричинилися до того, що не вдалося нам досягнути остаточної перемоги над москалями різних кольорів, і через те не здобуто державности. Але розгляд тих обставин не входить в рамки цієї статті.

На великім історичнім шляху мандрівки зі сходу на захід через чорноморсько-каспійське склепіння тисячоліттями переходили через Україну чужі, ворожі їй народи. Ані розум, ані мужність володарів Української Землі, ані сила, відвага й офірність її населення, зокрема лицарів-козаків Запоріжжя, не забезпечили державного існування нашої батьківщини. Спроби численних народних вождів здобути незалежність для України кінчалися невдачами при величезних жертвах. Великий, обдарований

~~~~~
 "VISNYK" — "THE HERALD"

Published by Organization for Defense of Four
 Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August when bimonthly.
 Second class postage paid at General Post Office,
 New York, N. Y.

Board of the Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
 New York 3, N. Y.

ласкою Божою, вождь українського народу Богдан Хмельницький своїм генієм і тяжкою працею випровадив був Україну на широкий шлях міжнароднього життя та належного їй політичного значення. Але цьому нашому великому державному мужеві не повелося забезпечити державности України на майбутнє.

Коли тепер так виразно бачимо негативні наслідки Переяславської угоди, то мусимо в світлі історичної правди зрозуміти, що виною тому був не гетьман Богдан Хмельницький, але його наступники, які не вміли піднятися понад власні інтереси, не спромоглися втримати національно-політичної булави і вигостреного бойового меча для оборони з такими зусиллями здобутої державности.

Майже по двох з половиною віках гіршої як перед Хмельницьким неволі, бо перебутої в розділеній, розшматованій Україні, в стані національно-політичної і культурної деградації, — зійшло над Україною сонце свободи.

В 1917 р. постали нові можливості визволення, а в 1919 р. — можливості відродження України в формах соборної державности. Але ще перед тими днями революційних завірюх найсвітліші люди нашої нації, як М. Міхновський, В. Липинський, К. Трильовський, В. Темницький, Л. Цегельський, Л. Ганкевич та ін., передбачили початок нової епохи в світових подіях, зрозуміли конечність увійти до неї підготовленими — створити зав'язок мілітарної сили, єдино-рішального фактору державности. Як же великою була ідея великих синів України, коли оформлювали вони Легіон УСС! А коли в 1917 році творилося збройну силу на Східній Україні, то там це прибрало просто стихійних форм. Спонтанну українізацію і формування нових військових частин перебрав до своїх рук спочатку Військовий Генеральний Комітет, потім Секретаріат Військових Справ, а далі Міністерство Військових Справ. Центральною фігурою в тій акції був Головний Отаман Симон Петлюра.

Розвиток політичних подій на всіх землях України, хоч не здеморалізував і не здеорганізував українського національного війська, але — треба це ясно сказати — дезорієнтував його

і був, поруч із зовнішніми несприятливими для нас обставинами, одною з посередніх причин, чому широкі народні маси не взяли участі в боротьбі. Повна ігноранція та пасивність Заходу, до якого наш уряд звертався за допомогою, залишення України на власні сили і навіть всяка поміч її ворогам — були головними спричинниками перемоги червоної Москви.

1-го листопада 1918 року в Галичині проголошується державну незалежність. Одночасно розпочинається війна проти Польщі. Громадянство Західної Области України було політично приготоване до оборони своєї державної незалежності — напередодні Листопадового Зриву вже існували організаційні підстави для створення збройної сили. Польща не могла власними силами перемогти Українську Галицьку Армію. Підтримана альянтами, вона спровадила сформовану в Франції та Америці армію Галлера, яка лише по довгих місяцях завзятої боротьби досягнула перемогу, і то головним чином через брак в УГА матеріальних й технічних засобів. Велику силу духа виявила в тій боротьбі УГА, майже голими руками у так званій Чортківській офензиві розгромила польські війська! Чортківська офензива справила на поляків таке пригноблююче враження що, коли УГА вже через повний брак озброєння мусіла відходити на схід від Збруча, то поляки її майже не переслідували. УГА прийшла на допомогу Армії УНР для спільної боротьби проти Московщини.

Найяскравішим доказом національно-політичної єдності нашого народу і братерства зброї був переможний похід обох українських Армій на здобуття Києва. Таким магічним у моральному аспекті було прагнення здобути Київ, як символ Української Соборної Держави, такою сильною була віра, що зі здобуттям Києва прийде остаточне об'єднання України, що громадянство і вояцтво Галичини спонтанно проголосило гасло „через Київ до Львова”. Наша молодь і наступні покоління не сміють забувати цього гасла, повного політичної мудрости нашого політичного проводу на чолі з Головним Отаманом С. Петлюрою та Президентом Є. Петрушевичем, як теж не сміють забувати незвичайної самопожертви галицького й буковинського вояцтва, яке залишило рідні хати, покинуло на Божу ласку свої родини і в спіль-

них рядах із наддніпрянцями в короткому часі здобуло столицю України.

У Києві довелося нашому військові зводити бої з іншої барви московським ворогом — з білими москвинами. Денікін, уже готовий програти війну з большевиками, не хотів визнати право України на незалежне державне життя. А ми не мали стільки сили й засобів, щоб успішно битися ще й з новим ворогом. І ми без боротьби відійшли.

У дуже поважних студіях тогочасного політичного й мілітарного положення вишукується в цілком природних у тій дійсності дрібних розходженнях між обома урядами — наддніпрянському й наддністрянському — аргументів для ствердження, що ті розходження були одною з причин неуспіху наших змагань. Але ні розходження і навіть не перевага ворога перемогли нас — в першій мірі перемогла байдужість чи й навіть ворожість Заходу, що не розумів усієї небезпеки большевицького руху. Захід проголошував право народів на самовизначення, а тим часом допомагав нашим ворогам підбити нас. Ніби цілево змушувало нас кривавитися, умирати з голоду, холоду й хвороб. Наслідки — червона імперіялістична Московщина зросла в силі до такої міри, що нині загрожує вже цілому світові.

Ентузіазм українського вояка після втрати Києва не занепав. Незабаром прийшов „чотирикутник смерті”. Коли об'єднані Армії з початком серпня налічували — 100.000 фронтових вояків, то з кінцем листопада ми мали лише 4.000 вояків здатних тримати зброю, але вже нездатних до бою. А де ж поділася решта? Десятки тисяч у смертельній тифозній гарячці конали в чистім полі, по селянських хатах і по шпиталях без лікарської опіки і медикаментів. Наші безіменні герої у маячніні благали своїх братів-вояків постріляти їх, припинити їхні муки. Хто може знайти слова, щоб описати ті страхоття, ті жертви і ту людську недолю? Та недоля впала й на українське населення, що, виявляючи велике почуття милосердя до своїх вояків, так само гинуло від пошести.

Прийшла епопея Зимового Походу. Армія УНР, себто малі залишки її, вирушила в запілля біло-червоного ворога. Шість місяців успішно маневрувала вона на рідних теренах, матеріально і морально підтримувана населенням.

УГА пережила не менш тяжку епопею, шукаючи порятунку від повного знищення. Більша її частина, коли стало відомо, що Армія УНР, підтримана Польщею, перейшла з початком 1920 року до офензиви проти червоного окупанта, увійшла до складу 3-ої Залізної та 5-ої Херсонської дивізій. 6-го травня 1920 р. Армія УНР прорвала ворожий фронт, зосередилася на Поділлі і після переорганізування знов розпочала разом з поляками наступ.

Поновне здобуття Києва... Прорив польського фронту кінною армією Будьонного... Відступ у Галичину і оборона її... Заломання нашої жовтневої офензиви, в якій поляки не взяли участі, бо підписали перемир'я з червоними. Відхід до Польщі і — інтернування...

Чотири роки кривавились наші Армії за визволення своєї батьківщини. І знов потягнулися довгі роки окупації. Та прийшов слушний час у кінцевому періоді другої світової війни — і знов заговорила наша зброя, тим разом зброя Української Повстанської Армії. Рівнож проти двох ворогів, старого ворога — Московщини і нового — Німеччини.

На Західніх Землях України формується 1-ша Дивізія УНА, готова продовжувати боротьбу за державну незалежність. З кінцем березня 1945 року громадянство творить Український Національний Комітет, що має боронити права насильно вивезеної до Німеччини на рабську працю нашої молоді, а також гуртувати вояків українського походження, насильно втілених до німецької збройної сили.

І знов зі зброєю в руках молоді і старі ветерани, з тою самою ідеєю, під тим самим гаслом про право народів і людини на свободу — стають до боротьби, як герої-повстанці, в болотах Полісся, в лісах Волині і Карпат, на степах Поділля. Навіть в рядах чужинецького війська б'ються вони з святою вірою в краще майбутнє України.

„Кров, пролита для цієї величної мети, не засихає, — писав Симон Петлюра. — Тепло її все теплим буде в душі нації, все відіграватиме роллю непокоячого, тривожного ферменту, що нагадує про нескінчене і кличе на продовження розпочатого...”

Серпень 1961.

О. радн. Василь Соловій

“ІНВОКАТІО”*)

*„О, Боже України
Не дай пропасти на зужині”...*

Т. Шевченко

О Боже, Владико і Творче всесильний та вседобрий! До Тебе в покорі прибігаємо ми нині. Зібрала нас тут разом велика любов до Дорогої нам, Рідної Батьківщини України, й журба велика і тривога за її дальшу долю. Дякуємо Тобі предобрий наш небесний Отче за цю велику ласку, що лютий ворог України не зміг нас знищити так, як зробив він це із сотнями і тисячами братів і сестер наших. Ти, небесний Отче подав нам Свою помічну десницю, та так, як колись старому Ізраїлеві від Фараонової люті, — Ти дозволив нам, Свому новозавітному Ізраїлеві-Україні врятувати себе та наших діток від люті новітніх т. є червоних фараонів, і сотворив силою своєю, що дістались ми живими аж сюди, на свободні та вільні береги землі Вашингтона. І хай Тобі, Вседобрий Господи буде за це велика та досмертна наша дяка. Та ми були би Твоїми недобрими і негідними дітьми, о Господи, коли б тут в гаразді та добробуті, в почутті безпеки живучи, забули наших рідних, що в Батьківщині нашої чинять спротив лютим тиранам. Ці безбожні тирани, це не тільки вороги нашого покоління або якоїсь одної суспільної верстви, ні, це вороги наших державницьких аспірацій взагалі, вороги наших домашніх вогнищ, наших родин, колись так щасливих, наших дітей, колись так веселих, наших власних хат, колись замаєних вишневыми садками, та наших золотистих піль. Це все вони загарбали, розбили, розграбили, а наш нарід колись так великий та вельми щасливий обернули у „незрячих” рабів. Але ті вороги наші, — ці вороги українського народу, це передусім Твої вороги, Господи, які не хочуть допустити до того, щоб на Українських Землях будувалось Твоє царство, щоб українське життя будувалось на Твоїх святих заповідях, щоб родини були щасливі супружою вірністю та взаємною любов'ю, щоб діти виховувались на по-

*) Молитва, що нею започатковано свято-академію з нагоди 10-ліття одного з Відділів ООЧСУ.

шані IV Божої Заповіді та на батьківському авторитеті, який тут на землі Тебе Господи заступає та репрезентує. Ці вороги відібрали від нашого трудолюбивого народу його прадідівську землю, овоч мозольної праці та трудів mnogих поколінь, сплюндрували та осквернили Твої святі храми, що їх збудувала жертвенна рука Твого народу, та руїною моральною та матеріальною хочуть наш нарід спровадити до гробу, щоб опісля вони самі правом зайдів, та загарбників могли посісти наше прадідне добро та місце. Молимо Тебе Господи, вдар їх та порази Своєю Всесильною рукою, пошли Свого ангела кари, як колись на поганських асирійців в обороні вибраного жидівського народу. Хай Твої вороги щезнуть від лиця Твого гнівного, як щезає дим від подуву вітру, як топиться віск від горячі вогню. А нам Твому новозавітному Українському Ізраїлю подай Свою помічну руку у нерівній боротьбі із тим лютим червоним наїзником наших рідних земель. Ми, що нині ось тут зібралися, це українські люди, що хочемо загородити дорогу зазіханням безбожної тиранії. Маючи безмежне довір'я до Твоїї доброти, Господи, що схочеш подати Свою руку, поміч тим, що Тебе о поміч призивають-благають, — ми просимо: благослови нашу Організацію Оборони Чотирьох Свобід України, цебто тих принципів, які лягли в основу тої віри, що її приніс нам з неба Твій Єдинородний Син наш Ісус Христос, благослови Боже, прапор, що під ним мають згуртуватися нові борці за людську гідність, свободу та волю, благослови Господи тих, що стоять у провіді організації, щоб мудро проводили, благослови теж всіх тих, що будуть служняно доручення проводу виконувати. Хай їх всіх єднає та лучить в одно взаїмна пошана, дух солідарності, а передусім велике бажання послужити боротьбі за волю рідного народу. Це бажання приблизити день волі рідній Україні та зберегти від асиміляції та загибелі нашу еміграцію а особливо її молоде покоління тут в Америці хай стане провідним гаслом всієї праці, усіх починів, усіх бажань та задумів усіх членів ООЧСУ. Не допусти, Господи просимо Тебе, щоб в наших серцях погас вогонь патріотизму, щирого правдивого християнського, не дай, Господи, благаємо Тебе, щоб спопеліли та

Д-р П. Мірзук

ДВАДЦЯТЬ ЛІТ ТОМУ

(В річницю проголошення Акту відновлення української державности)

Нація творить свою історію і записує її в книгу буття словом і чином: державними актами вона декларує свою поставу в основних питаннях, і чином, що змагає до здійснення або збереження важности даного акту, доказує, що той акт не був голословною фразою, тільки твердою постановою прямувати до цілі, вказаної актом.

Такі акти, піддержані чином, мусить проголошувати кожна нація, зокрема тоді, коли заіснує нова ситуація, що міняє існуючий політично-правний стан на її території. Як законний господар своєї землі, нація мусить виразно і ясно виявити своє становище до нової ситуації і до тих сил, що цю ситуацію творять. Інакше фактичним і законним власником тієї території стане хтось інший, її окупант, а властиві їй мешканці перетворяться з власників на безвольний додаток до неї, на її живий інвентар. Насильне опанування чужої території є частим явищем в історії людства. Але воно вважається незаконним насиллям, якщо воно було довершене проти виявленого і чином піддержаного становища законного власника території. Якщо ж такої декларації немає, тоді окупацію даної території якимсь наїздником приймають всі як „нове політично-правне

розвіялись з вітром наш початковий запал до праці, наш патріотизм та жертвенність. Благослови Господи членів тої так корисної організації на дальшу працю та труди. Дай їм, Господи ласку бачити Рідну Землю вільну в славі. Колись св. Михайло кликнув у небо: Хто як Бог?! І цей клич був присудом тяжкої кари для збунтованих ангелів. Той сам клич св. Михайла Архистратига і патрона України хай понесе ООЧСУ в Україну: — Хто, як Бог! — і хай пропадуть криваві безбожні бунтарі, а на руїнах їх тиранії, дай Господи і поможи, хай на Україні затріюмфують Чотири Свободи: Свобода віри, свобода слова, свобода від страху та свобода від нужди. Амінь.

оформлення" тієї території і її мешканців, апробоване ними, бо ж „коли хтось мовчить, то погоджується”.

Оця історіософічна правда стала в усій гостроті перед українським народом, і перш за все перед керівниками його визвольної боротьби, коли під час другої світової війни воєнна хуртовина посунулася на українські землі. Паном українських земель захотіли стати дві тодішні європейські потуги: червона Москва і брунатна, гітлерівська Німеччина. Обидві вони деклярували себе „захисниками” українського народу перед загарбником, та „освободителями” з ярма окупанта. Тих з-поміж українців, що готові були помагати німцям у боротьбі проти Москви, називала Москва гітлерівськими запроданцями, а тих, що разом з Москвою хотіли захищати Україну перед німецьким поневоленням, називала Німеччина вислужниками комуністичної Москви. А що обидва кандидати на поневолювачів були однаково запеклими ворогами національно-державної самостійності України, то й обидва намагалися дискредитувати при цій нагоді українські державницькі змагання в основах; одні тим, що представляли українську проблему перед світом як „німецьку інтригу”, а всіх українських самостійників, що борються проти Москви, як „німецьких наймитів”, а другі тим, що „вияснявали” боротьбу українського народу проти Німеччини як „большевицьку затію”.

В цій ситуації український народ мусів сам сказати своє слово, мусів перед світом і перед історією сам ясно, виразно й рішуче виявити й доказати, чого він справді хоче, до чого він справді змагає, як він насправді ставиться і до гітлерівської Німеччини, і до большевицької Москви, і до їхніх плянів супроти України.

Оця історична **конечність**, очевидна для кожної політично розгорненої і здорово думаючої людини, зродила Акт відновлення української державности, проголошений українським народом з ініціативи Організації Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери, у Львові 30 червня 1941 року. Це була відверта і ясна заява від імені українського народу, що він бажає жити своїм власним життям у своїй, ні від кого незалежній українській державі,

що він ані не думає піддаватися під „опіку” Німеччини чи Москви, ані не погоджується залишатися мовчазним об'єктом німецьких чи московських імперіялістичних експериментів.

Уряд гітлерівської Німеччини поставився скрайно вороже до Акту 30 червня 1941 р. тому й наказав арештувати Степана Бандеру, провідника Організації Українських Націоналістів, з ініціативи якої було проголошено відновлення самостійності української держави всупереч німецьким плянам, Ярослава Стецька, голову Тимчасового Правління відновленої української держави та сотні інших провідних українських націоналістів та заслати до концентраційних таборів.

Негайний збройний спротив німецькій акції був би тактичною похибкою. До того часу український народ не вів боротьби проти Німеччини, бо від Німеччини відгороджувала Україну Польща. Стоючи безперервно в важкій боротьбі проти Росії і проти Польщі, український народ вірив у правдивість тези, що „ворог мого ворога є моїм приятелем”. А що ворогом Польщі і Росії була власне тодішня Німеччина, то й наставлення українського загалу до Німеччини було приязне, як до сподіваного союзника проти спільного ворога — Москви. До того ж оті приязні нотки в відношенні до Німеччини та сподівання на прихильність гітлерівської Німеччини до самостійницьких змагань українського народу піддержували деякі українські політичні середовища, що з моментом вибуху німецько-большевицької війни почали переноситися ззакордону на українські землі. В такій психологічно-політичній ситуації збройний виступ українських самостійників проти Німеччини вже в перших днях після заарештування головних організаторів Акту 30 червня 1941 р. були б тодішні партійні противники революційної ОУН представили українському народові у своїй пропаганді як нерозважну провокацію „політично невироблених одиниць”, яка, мовляв, знівечила безсумнівну прихильність гітлерівської Німеччини до державницьких змагань України і, що найнебезпечніше, український загаль міг би був у це повірити. Треба було конечно виждати, щоб німці самі виявили укра-

Д-р О. Марітзак

ЛИПЕНЬ 1941 РОКУ У ЛЬВОВІ

Відомість про обняття українською владою Л. О. У. відразу рознеслася по Львові та околичних місцевостях. Багато поляків голосилося до служби при Л. О. У., а жиди були певні, що при українській адміністрації знайдуть полегшу в їхнім розпучливо тяжким положенні. Між іншим, німецька влада проголосила афі-

інському народові своє справжнє відношення до нього і до його державницьких змагань.

З уваги на це, в перших місяцях німецької окупації український самостійницький рух обмежився до ідейно-політичного спротиву гітлерівській Німеччині, кладучи весь натиск на роз'яснювальну акцію і на психологічно-політичну підготову до рішучої акції.

Справжнє обличчя гітлерівсько-німецького окупанта український народ побачив незабаром, тому вже осінню 1942 р. революційна ОУН перейшла до збройного спротиву проти обидвох окупантів України: червоної Москви і гітлерівської Німеччини, організуючи перші відділи Української Повстанської Армії.

Відгук широких мас українського народу на заклик революційної ОУН ставати в ряди УПА мав бути плебісцитом щодо постави всього українського народу. Це мусіла бути відповідь на питання, чи Акт 30 червня 1941 р. був тільки виявом гурту окремих одиниць, чи був висловом нестримних бажань всього українського народу.

Вислід плебісциту відомий усім: В ряди Української Повстанської Армії для боротьби проти червоного і брунатного наїздників в обороні української державности висловленої Актом 30 червня 1941 р., післали своїх найкращих синів усі верстви українського народу. Гарячою кров'ю найкращих синів України, проллятих в боях під прапорами УПА записано на сторінках історії вислід того історичного плебісциту — тверду заяву української нації, що вона не схилить голови в ярмо, але, в нікого дозволу не питаючи, в кожній ситуації, високо підносить прапор державницького самостійництва й під ним сміливо йтиме в бій — аж до остаточної перемоги.

щами, що всяка допомога жидам, зокрема переховування їх буде каратися смертю. У своїм трагічним положенні жиди звернули очі на Українське Обласне Управління і там шукали рятунку. Не тільки до бюро, але й до мого приватного помешкання голосилося багато жидів, особливо з-посеред адвокатських родин, з проханням допомогти арештованим. Ми, очевидно, не могли нічого вдіяти, бо німецьке Гестапо і взагалі німецькі урядові чинники ігнорували нас, проте індивідуально я, як і інші урядовці Л. О. У., старалися допомагати жидам. При таких інтервенціях часто зустрічалися ми з загрозою власного арештування. Пригадую один випадок в зв'язку з арештуванням на вулиці адвоката д-ра Догілевського відомого у Львові співвласника жидівської газети „Хвіля” та заступника декана адвокатської палати з-перед війни. Його дружина прибігла з плачем до мого помешкання, в якому вже було кілька інтервенієнтів у справі арештованих жидів. Згадуючи про придержання німецькою поліцією свого мужа, Догілевська зомліла і впала на землю. З великим трудом вдалося привернути її до притомности.

Не зважаючи на всякі перешкоди, організація адміністрації на терені Східної Галичини ішла швидким темпом, що пояснювалося сильною піддержкою селянства, робітництва та інтелігенції, як у Львові та його околиці, так і на провінції. Для належного означення засягу нашого діяння прийняли ми назву „Управа Галичини”, що було, зрештою, в згоді з інтенціями всіх інших обласних управлінь. Однак, незабаром наступили передбачені мною події, тобто наступ німців на наше Управління і на розпочату нами працю.

З кінцем липня 1941 р., працюючи в бюрі, почув я десь коло 8-ої години вечора кроки і німецьку мову в авдієнційній залі. За хвилину ввійшла до моєї кімнати група німецьких урядовців і військових старшин. Провідник того гурту, високий, з суворим виразом лиця мужчина, приступив до мого стола і запитав, що я за один. Я кинув оком на німців і між військовими старшинами побачив згаданого Г.

О. Соколевич

ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ 30 ЧЕРВНЯ 1941 р. У ЛЬВОВІ

(Закінчення)

Тимчасом прем'єр Дрослаєв Стецько приступив до виконання доручення Національних Зборів відносно створення Тимчасового Управління відновленої української держави, в склад якого увійшли визначні українські політичні діячі, вільковики, люди науки, адміністратори, а над усім патріоти, готові служити справі державного будівництва України. Їхні імена вже відомі широкому загалові і не доцільно їх тут перечислювати. Це був дійсно всеукраїнський уряд, що складався з членів всіх політичних груп, за винятком мелниківців, які не погодились співпрацювати з урядом, маючи свою окрему політичну програму.

Українське громадянство Львова та цілого краю виявило новоствореному урядові всеохоплююче співробітництво і майже не мішався до справ ліквідації. Так покінчилися урядованні

Коха, який вітав відновлення української держави 30 червня 1941 р. Я спокійно відповів, що виконую обов'язки голови Галицького Управління. На це провідник групи заявив рішучим голосом: "Завтра ранком цей будинок мусяте опорожнити!" Коли я спитав, від кого приходять цей наказ, німецький урядовець з нагушенням лицем повторив мені це раз: "Завтра ранком цей будинок мусяте опорожнити, бо приїжджає німецький губернатор Галичини!" Я заважав, що мені буде тяжко це зробити, бо в будинку працює понад сотня урядовців і ледве чи вони матимуть спромому за такий короткий час упорядкувати акти і передати всі відділи в належним порядку. На це німецький урядовець відповів, що ця справа йому зовсім не цікавить.

Не було ніякої ради. На другий день перед урядовими годинами прийшов в до бюра і повідомив урядовців про наказ німецької влади. Почали порядкувати акти. Але зовсім несподівано коло 9-ої години знову почув в характеристичний стукіт чобіт і німецьку мову в сусідній залі. Бюрі з'явився знову вчорашній німецький старшина. Приступивши до свого столу, він подав мені рюк і чемним голосом назвав своє прізвище: "Граф Ларіш". Зі своєї сторони я назвав своє прізвище і попрощався з ним. В дальшій розмові він почав опрацьовувати свою вчорашню поведінку і заявив, що не був належко поінформований про наш уряд і про нашу працю. Подібно вчора по відході одержав потрібні інформації і зараз повідомляв мене, що наше Управління мусять бути зліквідоване, бо німецький губернатор обіймає повну владу над областю Галичини. Для ліквідації справ нашої Управи він приїмає мені, як дорадника, округженого староству з Хоми, Ларера. Тим часом для нашої Управи признав цей німецький висланник приміщення в будинку при площі Смольки ч. 3, де я мав приділити старостві Ларерів дві кімнати для нього і двох його урядовців. Списів ліквідації мав устїйнити з Ларером та з вступіньчо-адміністративним відділом Дистрикту Галичина, щезав якого став офіція Д-р Байер (згинув в 1943 р. внаслідок атенату).

Староста Ларер виявив себе доволі культурним співробітником і майже не мішався до справ ліквідації. Так покінчилися урядованні

Ларера. Тим часом для нашої Управи признав цей німецький висланник приміщення в будинку при площі Смольки ч. 3, де я мав приділити старостві Ларерів дві кімнати для нього і двох його урядовців. Списів ліквідації мав устїйнити з Ларером та з вступіньчо-адміністративним відділом Дистрикту Галичина, щезав якого став офіція Д-р Байер (згинув в 1943 р. внаслідок атенату). Староста Ларер виявив себе доволі культурним співробітником і майже не мішався до справ ліквідації. Так покінчилися урядованні

ронню моральну та матеріальну підтримку. Народ робив маніфестації, що були спеціальним плебісцитом, а уряд приступив до організації низової адміністрації, затверджуючи посадників міст та війтів, що були запропоновані українським громадянством на їх місцевих нарадах, а далі міські й сільські управи. Звернено увагу на Український Університет ім. І. Франка, де ректором був проф. д-р Василь Сімович. Посадником міста Львова був проф. д-р Ю. Полянський, якому допомагав радник В. Децикевич, а пізніше посадником був д-р Степан Біляк. Львів навіть не відчув як повернув до нормального свого життя завдяки старанній співпраці уряду з управою міста Львова. Відразу для комунікації та транспортації населення міста Львова урухомлено сітку трамваїв, що були під зарядом інж. Мурина, який між іншим видавав трамвасві квитки в українській мові і з тризубом. Ні на хвилину не бракувало в місті світла. Газівнею й водопроводами керував інженер Шуль. Подумано про шкільництво та народну освіту, про суди і т. п. Ще 30-го червня 1941 р. даний заклик до укра-

Поштівка з тризубом з 1942 року.

їнського студентства голоситися в ряди української міліції, яка мала стати зародком будучої Української Армії. Слід зазначити, що на означений час і годину до університету прибули численно студенти, які включилися в акцію формації української міліції. Сотник УГА Ярослав Левицький одну з тих груп попровадив на вул. Лозинського, де перед інж. Євгеном Врецьоною здав звіт й передав їх для обслуги Голвної Команди.

Юнаки були скоро одягнені в мундури з українськими опасками на рукавах та розташовані для охорони урядових маєтків і складів. Слід ствердити, що на ту студентську нараду в університеті прибуло багато студентів, які вже були членами ОУН і які відбули свої окремі наради. Серед них було багато відмінників та навіть сталінських стипендіантів. Це був доказ, що ОУН не дармувала за час советської займанщини, а працювала неабияк так що помимо жорстокого терору НКВД та спецвідділів мала великі успіхи. Наші демоліберали в своїх писаннях намагаються доказувати, що українське громадянство мало застереження до ОУН ще з польських часів і тому деякі наші громадсько-політичні діячі заняли вичікуюче становище. Це видумка для оправдання їхньої особистої безчинности й боягузтва. Ці люди пишуть це сьогодні для політичної демагогії, в цілі применшення ролі ОУН, яка знайшла в своїй роботі широку піддержку і зуміла при кінці 1942 р. довести до створення УПА, в 1943 АБН, а в 1944 УГВР.

Коли вже наладнано мережу управ міст і сіл, приступлено до відновлення українського кооперативно-господарського сектора, відновлено Народні Торговлі, Центро-Союз й приватну торгівлю. Все економічне життя схоплено в українські руки, що пізніше, після арешту українського уряду, мало великий вплив на розвиток всього українського життя в Галичині, зокрема тоді, коли німці, фольксдойчі й поляки почали намагатися захопити той господарський сектор у свої руки. Незабаром одною з головних проблем була справа опіки над біженцями із Східної України та українськими полоненими червоноармійцями. Для цієї цілі основано окремі товариства опіки, допомоги, та розшуків родин і Український Червоний Хрест. Скоро почав діяти теж Оперний Театр. Окрема жіноча референтура ОУН почала організувати українське жіноцтво та інтелігентів з Центральних Земель України. Зорганізовано сітку кур'єрів, що розвозили доручення уряду та літературу по всьому краю та на Наддніпрянську Україну.

З рамені Міністерства Пропаганди, Ярослав Старух видав окрему публікацію „Боротьба з Москвою”, в якій з'ясував суть російського

імперіялізму. Цю річ радо читали наші земляки на всіх звільнених від совєтів широких просторах України. За почином ОУН Українське Видавництво у Львові видало популярну Історію України І. К. тиражем 20.000 примірників у липні 1941 р., що мало велике значення для пропаганди української державности серед населення, а зокрема серед молоді.

Повідчинювано українські книгарні, почато видавання української преси та видань, майже кожне більше місто України мало свою газету. Наші військовики, як пізніший ген. Перебийніс, полк. Лицар, полк. Шелест, сотн. Горн і інші організували 4 військові школи. Це була колосальна робота. Так само праця над організацією української поліції ще чекає свого належного освітлення. Коротко: у всіх ділянках державного будівництва провадилась ідейна, жертвенна і на широку скалю праця, бо це було творення власними силами власної державної будівлі згідно з Актом Відновлення української державности з 30 червня 1941 р.

Дроздзінські в своїй праці „Оберлендер” на стор. 85-ій подає, що дня 11-го липня 1941 р., унтерштурмфюрер СС Адольф Кольф в асисті українця Ч-ча, що належав до мельниківців, заарештував і прем'єра Ярослава Стецька, який теж просидів у концтраку Оранієнбург до кінця Другої Світової Війни. Нагинка німців за членами ОУН продовжувалася, і 15-го вересня 1941 р. набрала характеру масових арештів. ОУН знову пішла в підпілля, продовжуючи дальшу боротьбу за українську державу, не лякаючись репресій. Вслід за легіоном пішли Похідні Групи ОУН, зорганізовані Ст. Бандерою, на Україну, потім Дружини Українських Націоналістів і т. п. Населення почало ставити хрести та мурувати пам'ятники, на пам'ятку Акту відновлення української державности, по цілім краю, подібно, як це було із знесенням панщини. ОУН та прем'єр подбали про створення передпарляменту — Української Національної Ради, почесним головою якої був митрополит Андрей Шептицький, а головою сеньйор українського політичного життя д-р Кость Левицький. Цим надано демократичну форму відновленій українській державі.

На закінчення слід згадати про дальший розвиток німецької колоніяльної політики відносно України за Гітлера. 1 серпня 1941 р. він

забрав під німецьке цивільне управління Галичину, створивши з неї один із дистриктів Генеральної Губернії з губернатором Вехтером на чолі. Із Східньої України створив Райхскомісаріят, а частину між Дністром й Бугом, названу Трансністрією, передав в адміністрацію румунам, які рахувалися союзниками німців. Як видно з того, німці також розшматували живе етнографічне тіло України за засадою „діли й пануй”, тому ОУН не припинила дальшої боротьби, яка перетворилась у боротьбу на два фронти. Завдяки праці ОУН, у вільному світі починають розуміти значення національного питання, що виринає в Азії та Африці, і зачинають приділяти більше уваги українській визвольній справі.

Завдяки проголошенню Акту 30 червня 1941 р. та діяльності Похідних Груп ОУН, багато українців з Червоної Армії здавалися в німецький полон. Німці були запаморочені від успіхів, знехтували українське питання і тому прийшов їм і неславний кінець.

Завдяки тому історичному актові німці 19 листопада вже були на Доні. Вони опанували цілу Україну та здобули велику військову здобич: 3,632.000 полонених, 15,000 літаків, 22,000 танків та 27,000 гармат. Якби не американська військова допомога, СРСР ніколи не міг би піднятися з тої руїни й розпочати протинаступ. Внаслідок безглуздної політики супроти України, німці і далі стояли на Дону, вирівнявши кілька позицій, подібно як 1-го листопада 1941 року. Хто нівечить прагнення української нації до самостійного державного існування, той рано чи пізно зготує собі кінець. Гітлер виступив проти волі українського народу, проголошеної Актом 30 червня і тому головно заломався його „похід на Схід”. Такі історичні помилки мстяться на наступних поколіннях німецького та інших народів, а Україна, мов Фенікс, знову підіймається, щоб проголосити новий Акт відновлення своєї державности, що буде триватиме вічно.

Найсвітлішою сторінкою Київської держави була боротьба за панування над степом. З цією боротьбою в'яжеться наша цивілізаційна місія й оправдання нашого існування на грані двох світів.

Михайло Колодзінський

Василь Косаренко-Косаревиз

ЧИМ БАГАТІ Й СИЛЬНІ МОСКАЛІ?

В найдавнішому джерельному матеріалі про москалів збоку неслов'янського європейця, а саме, в книзі "Regum Moscoviticarum Commentarii" von Siegmund Frhr. zu Herberstein, Wien 1549, є ось яка характеристика вдачі москалів: склін до п'янства, крадежі і обману. Тому вони в неслав'янській серед чужинців. Свідомі того москалі видають себе перед чужинцями під іншою народною назвою, щоб позискати їх довір'я, а тоді ще легше їх обманити. У такому висліді безпосередніх обсервацій і досвідів амбасадора цісаря Римської Імперії Німецької Нації в Московії на початку 16-го століття є квінтесенція відповіді на заголовковий запит аж до теперішности: багатіють і потужніють москалі засобом крадежі й обману. Тут є й розгадка загадки, чому москалі свою першу власну державу не назвали „Русской" а тільки „Московской", а її перейменовували не на Русь, яка була відомою в Європі як держава Русинів, що її кольонією була північ московських предків. Так само, згідно з інформаціями достойників у Кремлі, даними Адамові Олеаріусові (в його "Vermehrte Moscovitische und Persianische Reisebeschreibung", 1647) Іван IV, Жажливий, твердив, що він німецького роду, і засвоїв собі герб німецького цісаря, двоголового орла, щоб заманіфестувати свою рівність із ним. Три корони над головами орла в гербі толкували йому, як символи великого князівства московського по середині, а по боках ханатів Казанського і Астраханського, від яких він перейняв теж їх царський титул.

Триста років пізніше інший неслов'янський європеєць, що досліджував ту саму Московію, вже перейменовану Петром I-им на Велико-росію, а то з тою метою, щоб легше обманювати чужинецький довкільний світ, а саме Marquis de Custine в своїй книзі "La Russie en 1839", Paris 1846 устійнив: москалі нічого власного не мають. У них все або засвоєне або наподоблене. Отже так чи так — чуже добро вкрадене, силою здобуте чи зрабоване і видаване за своє.

Сучасник Кюстіна москаль П. Чаадаєв у своїх „Філософічних листах" (французькою мовою) в 1828-1831 рр. устійнив, що вся культура москалів є „цілковитим імпортом і наподоб-

ленням". Словом „імпорт", це прикритий зміст рабунку і крадежі. Дослівно: „Ми ростемо, але не дозрівасмо... ми як ті діти, що їх не навчили самостійно думати: коли вони підросли — не мають нічого власного". „Самітні в світі, ми йому нічого не дали; ні однією власною ідеєю не збагатили ми ідейного скарбу людства; ми не причинились будьчим до поступу людського духа, а все те, що з його осягів до нас попало, ми спотворили; не зробили ми також нічого для спільного добра людей з нашої безплідної почви не виросла ні одна природна думка; з нашого лона не вийшло нічого справді великого". Але після того, як цар Микола I велів проголосити Чаадаєва „божевільним" за такі голі правди про московський нарід і його власну порожнечу, заповнену чужим спотвореним добром, той самий автор „Філософічних листів" написав „Апологію Божевільного" (теж французькою мовою) 1897 р. з пеанами для Петра I-го за те, що він відпекався від московської минувшини, що не мала нічого вартого хвали й гордості, а замінив її величавою даниною колишніх панів русинів і їх Руси, з-грецька Росії. „Щойно Петро I створив російську націю взагалі" — устійнює він. „Йому завдячуємо ми... нашу велич, нашу славу і всі користі, які маємо сьогодні". Звичайно, Чаадаєв промовчував, якими то злочинними засобами рабунку й крадежі цього довершено.

Однак, що промовчав Чаадаєв, висловив Кюстін: „Цар є не тільки репрезентантом Бога, він сам є творчою силою — силою дальшесягаючою як у Бога, Бог бо творить тільки майбутнє, а цар перетворює минуле. Закон не має ретроактивного ефекту, а примха деспота має". І далі: „В Росії історія є частиною домени корони; вона є моральною власністю царя, так само як нарід і край є його матеріальною власністю... Пам'ять про те, що сталося вчора є теж власністю царя. Він міняє літописи краю до власної впадоби...". Нічого дивного, що всі росіяномітичні „Історії Росії або ССРСР" наповнені продуктами „чудотворчої сили" царів, цариць і їх автократичних наступників на постах генеральних секретарів большевицької партії з філіялками в усіх інших на-

ціональних по формі „Советських Республіках немосковських народів.

Свідчення двох згаданих чужинців доповнимо свідченням ще одного москаля такого формату, як В. Г. Белінській, теж співчасник Кюстіна й Чаадаєва. Підсумовуючи свої досліди московської літератури, він устійнив: „Наша (тобто московська — ВКК) література почалась, поза всяким сумнівом, в році 1739, коли то Ломоносов прислав із-за кордону свою першу оду на здобуття Хотина. Чи ж треба повторювати, що не від Кантеміра і не від Тредьяковського а тим більше від Симеона Полоцького почалась наша література? Чи ж треба доказувати, що Слово о полку Ігоревім й інші пісні, народні п'єси і схолястичне духовне красномовство мали тільки таке відношення до нашої словесности, як і пам'ятки допотопної літератури, якби їх знайшли в санскритській, грецькій або латинській літературах?” На іншому місці збірника його творів є подані докази на те, що Слово належить автохтонам українського півдня і немає нічого спільного з автохтонами московської півночі. Довівши, що московська література започаткувалась наподоблюванням літератур західних народів, він продовжує: „Московська література (він каже: „русская” — ВКК) є не тубильна, а пересаджена рослина. Це надає і їй самій, і її історії особливого характеру; того не зрозуміти або не звернути на те всієї уваги, значить, не зрозуміти ані московської літератури, ані її історії. Ми почали її характеристику порівнянням, то й продовжимо ним. Одні рослини, якщо перенести їх до нового клімату і на новий ґрунт, зберігають свій вид і свої прикмети, інші під впливом нового клімату і нового ґрунту змінюють їх під обидвома оглядами. Московська література може бути порівняна з рослиною другого роду”.

Для москалів і їх росіяномітичних симпатиків серед не-москалів з українцями включно, що всяку голу правду, неприємну для москалів уважають „ображуванням” себе самих чи „старшого брата”, самі устійнення дослідників в роді наведених вгорі, не вистачають. Тому треба їх підмурувати доказовими фактами, які водночас засвідчать ще одну характеристичну рису москалів, а саме, привласнювання собі разом із здобутим краєм і поневоленням підби-

того народу також всього того духового і матеріального надбання, яке є кращим від власного московського взагалі, а надбання, ба навіть назву Русь у грецькій перекладній версії „Россія” русинів-українців зокрема. Так то перевершили москалі своїх спадкодавців татар, які задовільнялись лиш даниною від підбитих народів чи їх володарів, а не привласнювали собі їх історичної минувшини чи інших надбань духового характеру, з мовою і назвою включно.

Ніде правди діти, але поштовх до такого затемнювання татар москалями виходив збоку не-москалів заради особистих інтересів.

І так був це третій русин — Митрополит Київський Всієї Руси, навіть родом із Галичини, Петро, який, після перенесення своєї резиденції з Володимира (туди переніс її з Києва Митрополит Максим, грек) до Москви, порадив Великому Князеві Московському прийняти титул Великого Князя Всієї Руси вже в 14-му стол.

Це були „експерти Сходу” із західної Європи на службі її церковного і світського проводів із Папою Римським і цісарем Римської Імперії Німецької Нації на чолі, що засобом ад хок сконструюваної геральдично-династичної спадкової концепції по Візантії через Київ на користь Рюриковичів у Кремлі, хотіли були приєднати москалів і їх володаря до співучасті в хрестоносному поході проти турків, що загрожували християнській Європі. Іван III і цей подарунок прийняв і для посилення претенсій з нього Зою Палеолог за жінку взяв, але його „вдячність” за те виявилася не в союзі з „чужою” Європою і справжнім християнством у ній, тільки в союзі з ріднішим для москалів турецтвом і могаммеданством. Адже це про його добу засвідчує М. Правдін у своїй книзі „Спадок Чингісхана” (в кількох мовах), що „Не відлучення від Золотої Орди, не скиненням „татарського ярма”, тільки виключно свідомим перебранням спадщини і претенсій татар Московія стала великою і потужною”.

Був це монах у здобутому москалями немосковському Пскові незабаром після здобуття немосковського Новгороду Великого, званий Філофеем, який із приязні до московського дяка в здобутому Пскові, М. Мисюри-Мунехіна, та щоб приподобатися Великому Князеві Московському Василієві III, використав плекану в Новгороді „Легенду про новгородський білий

клубук", щоб призначення Новгороду як останнього Риму перенести на переможну Москву. Дарма, що в цій легенді немає ані згадки про Москву, зате виразно написано: „Ти ж спішиш післати Святого Духа цього клубука до руської землі, в великий Новгород... Так само як від Риму віднята благодать і слава і честь, так же й благодать Св. Духа відбереться від агарянського племені, і все святе передане буде від Бога великий руській землі в свій час. На третьому Римі, що є на руській землі, заясніє благодать святого Духа” (в оригіналі „рускій” з одним „с”). Таке є походження ідеї Третього Риму, доказане московськими науковцями, Пипіним і Архангельським, та українським вченим Гришком. Останній слушно стверджує, що москалі „на чужому ґрунті зрощену концепцію привласнили, зробили її власним набутком, як всюди і завжди вони роблять в своїх інтересах. Московська наука, звичайно, записала її собі на прибуток і споживає з неї плоди”.

Впливовим дорадником Петра I-го в справах його наказних реформ взагалі, а перейменування на „російське” замість „московського” зокрема, був українець, єпископ Т. Прокопович, з освітою, здобутою в європейських університетах, який заради своєї монархістичної ідеології знехтував інтересами і добром свого народу. А скільки то наших українців у російській і советській добі імперії москалів вислужувались і вислужуються ворогові, заради особистих інтересів або спільного православ'я, чи спільного соціалізму, нехтуючи життєвими інтересами власного українського народу?! Не тільки щодо реформ московського царя Петра I в термінології й історіографії росіяномітичної марки, але й щодо правописних та історіографічних реформ його советсько-московських наслідників у Кремлі. Не тільки під примусом терору окупанта-ворога в краю, але й добровільно на скитальщині у вільному світі!

Про все те, що в москалів є твором не-москалів із центральної і західної Європи та Америки, що самі москалі засобом крадіжжі, шпіонажі та плягіяту набули і привласнили з усіх галузей знання й виробництва та мистецтва, Вернер Келлер написав велику книгу (450 стор. великого формату) з багатомовним наголовком “OST minus WEST = Null”, 1960. Але й цей не-

пересічний знавець „Росії” в утотоженні з СССР в їх розвитковому історичному процесі залишився рабом своєї віри в правдивість росіяномітичних тез в історіографії Сходу Європи. Тому то й він, утотоживши Русь-Україну, русинів-українців з Московією-Росією „русських-москалів” під спільними назвами “Russland” і “Russen”, визнає всеньке надбання русинів-українців власністю москалів. Тим самим залишає москалям все те, що лежить в основі сили й загрозовості москалів супроти решти немосковського людства включно з німецькою його частиною. Алярмував же Катков своїх співпатріотів, що *не* втрата Польщі чи іншої провінції або імпортів із Заходу, тільки втрата України була б „смертельним ударом у серце Росії”. Автор цієї книги не поцікавився, що так само, як оригінальні книжки українських авторів передруковувались, як твори московських, так само й переклади творів англійських авторів Мільтона і Спенсера на московську мову видані були в Росії як оригінальні твори їх московських перекладачів. Москалі вихвалювали геній „своїх авторів” згаданих творів, доки не появився французький переклад тих творів і весь московський плягіятський скандал став відомим.

Європейсько-американські демократи соціалістичної чи ліберальної або й республіканської марки таврували німецьких вихованців Орденабургу за те, що вони так фанатично вірили в правдивість того, чого їх учили їх націонал-соціалістичні вчителі, що й найкращі та найявніші протиаргументи відскакували від них як горох від стіни. А втім, вони самі так фанатично вірили і далі вірять у правдивість такого історичного образу Сходу Європи, як їх учили і далі вчать у росіяномітичному зміслі їх учителі московського походження або їх місцеві учні, що стали професорами, що й від них відскакують, як горох від стіни, навіть найкращі і найявніші протиаргументи, будь вони підмуровані хоч би якими переконливими доказами. Так постала росіяномітична духовна заслона в їх головах — а до євро-американців належать теж українці обабіч залізної заслони — унеможлиблює їм бачити різницю між науковою правдою і політичною брехнею, між інтересами власного народу і всієї немосковської людськості та інтересами їх спільного москов-

ського ворога на шляху реалізації напрямних свого глобального месіанізму. Ця заслону закриває факт, що справжнім ворогом немосковства є месіаністичне московство, а спонукує їх добачувати смертельного ворога в абстрактному комунізмі. Вона не допускає до пізнання такого незаперечного для людини без такої заслони факту, що обманювання можливе тільки тоді як існує не тільки обманець, але й той, хто дає себе обманювати, що крадіж можлива тільки тоді, коли не тільки злодій, але й той, хто дає себе обікрасти. А найважливіше те, що сума всіх рабунків, злодійств, привласнювань й обманів не могла б була причинитися до такого успіху москалів у всіх ділянках їх месіаністичних побажань, як би потенціально немосковські жертви такої месіаністичної ненаситності москалів із свого боку не допомагали своїм потенціальноним московським катам своєю вірою в правдивість продуктів згаданої „чудотворчої сили”, отже й теж у легальність їхнього власництва всього того, що москалі дотепер награбили, накрали і привласнили. Інакше бо немосковські носії гуманістично-християнської культури і моралі та етики мусіли б трактувати москалів так, як звичайного злодія й обманця, а не співборонили разом із ними „цілість” всієї маси накраденого московським народом під кожночасним своїм духовним та імперським проводом. Уряди проходять, але народ залишається власником і користувачем того, що ті уряди награбили. Винуватити за рабункові злочини тільки російські або советські уряди, а вважати московський нарід невинним, це те саме, що засуджувати пійманого злодія, а його спільників у крадежі, в яких переховується накрадене чуже добро, ні.

Ось чому від наших і чужинних росіяномітиків в науці й політиці відскакують як горох від стіни будь-які свідчення чужинців про москалів і москалів про себе та дошкульні досвіди з безпосереднього стику з москалями, як сусідами й окупантами чи як з договірними партнерами чи воєнними ворогами, хоч вони повторюються впродовж віків. Не-українських євроамериканців із росіяномітичною заслуною в голові нічого не навчили такі досвідні приклади, як привласнювання собі першенства майже щодо всіх винаходів на Заході, перетварювання воєнної минувшини в союзі із західними поту-

гами і шпіонажні та інші злодійства чужого добра, цим разом головно євроамериканського. Адже навіть Фридрих Великий писав у своєму „Політичному Тестаменті” 1768: „У висліді якого то божевілля засліплена Європа допомагає зростові нації, яка їй може стати колись погубною?” Перед такими для Європи погубними затіями москалів остерігали своїми внесками до німецьких „Райхстагів” Генрик фон Стаден і Август Саксонський ще задовго до Фрідріха Великого. Автократи советського московства від Леніна до Хрущова не роблять жадної таємниці, явно-славно заповідають угроблення всіх, хто не дасть себе „відкапіталізувати” формою, а змоскалізувати змістом. Советомоскальський філософ І. А. Александров без обиняків і одверто заповів у „Правді” (4. II. 1946) легальність спадкового дідицтва усіх духових вартостей, що їх людство будь-коли створило, а до часу його підчинення ще створить, бо до того часу така майбутність тепер стане минувшиною тоді. Є всі докази дані на те, з яких поштовхів реформи українського правопису і мови та історіографії започаткувались, яке завдання вони мають і кому вони на користь, а кому на шкоду.

Достоевський писав: „В Європі нас дотепер мало знали... Цей брак європейського знайомства з нами і навіть деяка неможливість для Європи розуміти нас в деяких точках, були для нас у багатьох оглядах навіть корисними”. А далі: „Покищо ми тримаємося нашої імперської висоти і найбільше стараємося, щоб наші сусіди того заскоро не побачили. Під тим оглядом загальна європейська ігноранція в усіх справах, що заторкують Росію, може нам незвичайно помагати. Ця ігноранція дотепер не підлягала ніякому сумнівові — чого нам не треба жаліти. Навпаки: нам це буде дуже шкодити, якщо наші сусіди пізнають нас краще і докладніше. В тому, що вони нас дотепер не розуміли, лежала наша сила. На жаль, починають вони нас, як здається, краще ніж дотепер пізнавати, а це для нас дуже небезпечно”.

На жаль, для немосковського людства взагалі, а для його української частини зокрема, наші і місцеві росіяномітики разом із московськими в цілому вільному світі мають ще досить впливу в усіх школах і наукових інститу-

І к е р.

ПОЖИТОК ВІД ЧИТАННЯ КНИЖОК

(Фейлетон)

Як воно не дивно, а все ж є ще серед нас, на еміграції, люди, що мають час читати книжки! До таких книголюбів належить і мій земляк, Василь. Цей голов'яга не читає, а просто пожирає книжки! Йдузи ввечері до праці (він працює нічним сторожем) бере в торбу один великий „сендвіз” та й одну книжку. Це, так би мовити, його норма, яку ретельно виконує: споре „сендвіза”, прочитає книжку і йде до дому спати.

— Що ви, друже Василю, тепер читали, як можна знати? — питаю земляка.

— А прочитав собі „Твори” Василя Стефаника. Це вже другий раз, бо вперше я читав їх ще в таборах, коли вони вийшли в Регенсбурзі в 48-му році. Ну, Стефанік — великий письменник, це всі знають, хоч я не сказав би того, щоб усі його писання так дуже мені сподобались... Не сподобались мені „Бесараби”, де вся фамілія поголовно йде вішатись до столу. Не сподобався мені „Злодій”, бо в цьому оповіданні наші дядьки, спіймавши злодія, саджають його за стіл і гасують, як кума на христінах, а потім мордують на смерть. Та й не сподобалась мені ця „Новина”, що Гриць

тах, щоб небезпеку кращого пізнання москалів відсувати аж до моменту, коли вже буде запізно, щоб воно допомогло немосковству в боротьбі на смерть і життя з московством. Доказує це їх ворожа постава супроти всіх публікацій з правдами про москалів узагалі, а супроти мого „Московського Сфінкса” з найглибшими правдами й обезличуванням фальшивок та крадіжок москалів зокрема. Проте є й винятки не тільки серед не-українських науковців і політиків, але й серед наших, українських, у вільному світі. Один із останніх, що перед роками погрожував проголосити мене через радіовисильню „найбільшим шкідником” українства, якщо я не перестану перекладати „руській” на „москаль” а не на „росіяни”, тепер уже сам уживає в „Америці” тільки однозначного терміну „москаль” і „московський”, а не багатозначного „росіянин” і „російський”.

Летюгий втопив у різці свою донезку, хоч вона так дуже просилась, щоб їй життя дарувати!

— Ну, а що вам сподобалось?

— „Давнина!” За того діда Дмитра, що тримав у сінях, за дверима, три божки маринованої солонини і щонеділі скидав з горщика різного калібру зоботи, мастив їх дьогтем, а потім ставив на призьбі, до сонезка, щоб масть зайшла... Так само, пригадую собі, робили колись мої небіжчик-тато, але ж вони вже не мастили зобіт дьогтем, бо за той час культура в Краю поступила допереду і по селах вийшла мода на шварц і пасту „Елеганта”. Читаючи це оповідання, я трахнув себе кулаком у голову та й кажу сам до себе: „Василю, Василю, як же ти зледащів у цій Америці! Що з тобою скоїлось, ти, турку нехрещений?!”

— А що з вами скоїлось, скажіть, будь ласка?

— Ви поміркуйте: мої небіжчик-тато мусіли позистити іноді десять пар зобіт! А мені в Америці так хліб розбрикався, що я залінивий був позистити свої власні зеревки... То, бувало, пристану денебудь, на корнері, де урядують гистій, наставляю йому своє копито і за кводра кажу пуцувати собі зеревки, ніби то я граф, чи польський офіцер!

— То ж не жаден гріх, — кажу. — Звизайна ріг, тут усі так роблять.

— Та воно ніби так, але ви не забувайте того, що я — хлопська дитина і такими ж хлопськими озима ще й досі, відав, дивлюся на світ! Зразу було мені просто совісно наставляти ногу другій людині, щоб вона мені служила, як льокай панові. А ще коли трапилось, що гистій був старша віком людина, я обминав його здалеку, просто — тікав від нього! Як же, думав я собі, такий старший головік, що міг би бути моїм батьком, якого колись, в Краю, я мав би право в руку поцілувати, — як же він буде гнутись в три погібелі перед таким селепом, як я?.. То я обминав таких стариків, а давав гистити зеревки цим, горненьким, що то гасують по вулиці з своїм ремеслом і пишуть, як миші: „Містер, шайн, шайн?”

М. Картовиз-Дубиняк

УКАЗ, ЗА ЯКИМ ПРИХОВАНО ЧИСТКУ

Цьогорічна підсовєтська весна „крутого піднесення” сільського господарства в ССРСР виявилася досить врожайною на різні ухвали, постанови та укази „мудрої і непомильної” московської компартії. 4-го травня ухвалено постанову спрямовану проти „дармоїдів”; 7-го травня про посилення боротьби з небезпечними злочинами, за поповнення яких запроваджено кару смерті; 9-го травня ухвалено постанову проти самогонників і „спекулянтів”; 24-го травня оголошено указ Верховного соєта ССРСР про кримінальну відповідальність за приписки та інші перекручення звітності про виконання плянів.

„Встановити, — записано в указі, — що приписки в державній звітності і подання інших, умисно перекручених звітних даних про виконання плянів, повинні розглядатися як протидержавні дії, що завдають шкоди народному господарству СРСР, і особи, винні в цьому, караються позбавленням волі на строк до трьох років. Доручити президіям Верховних рад соєзних республік внести в кримінальні

~~~~~

— Ну, а тепер не обминаєте, — питаю. — Звикли?

Мій земляк зідхнув і махнув рукою:

— Тепер коло мене ситуація цілком змінилась... Я розповідав вам про давні гаси, коли я ще парубкував, ходив вольним козаком. Тепер жінка не дозволяє мені на такі витребеньки! „А що це ти, каже, мільйонер, Рокефеллер, щоб давати собі гистити геревики на вулиці?.. Я сама погищу!”

— Ого! То ваша дружина дуже ошадна особа.

— Еге! „Ошадна”... Позгистить мені геревики, отак — біг нес зерез овес, а потім протягає руку і каже: „А тепер давай н'ятку на сумозку! Або на новий капелюх!” То ще ласка від Бога, що вона недавно приїхала з Аргентини і ще так добре не рознохала, де є дорожгі крамниці: тому, покищо, купує це, дешевше баражло. Бо коли довідається — пиши пропало! — тоді я вийду на цій „ошадності”, як Заблоцький на милі.

кодекси соєзних республік доповнення відповідно до цього указу”. („Правда” 25.5. 1961 р.).

Треба одверто визнати цей указ за надзвичайний і вартий уваги!

Перше — офіційно урядово стверджують, що приписки, озоамилювання й фальшування „досягнень” соціалістичного суспільства в ССРСР належать до постійних масових явищ не тільки внутрішнього, але й, у політичній площині, планетарного масштабу. (Всюди підкреслення авторіві. К-Д.).

Приблизно півроку тому Хрущов, виголошучи свою промову в ОН, заявив: „... Стан у нашій країні добрий... Наші справи поліпшуються з кожним роком і з кожним днем. Нас, людей соціалістичного світу, ви не залякаєте. **Наша економіка квітне з кожним днем, техніка на піднесенні, нарід зцементований**”... Але ця заява була Хрущовою припискою планетарного масштабу, коли цьогорічний січневий пленум ЦК КПСС ствердив повну катастрофу сільського господарства — важливої галузі економіки?!

Друге — закон розповсюджується на всі „соєзні республіки”, що свідчить про незадовільний стан економіки „республік” під опікою „провідної нації” та про запеклу боротьбу підневільних неросійських народів проти москалів-окупантів.

Третє — приписки і озоамилювання оголошені указом „протидержавними діями”, інакше — контрреволюційними злочинами, які караються кримінальними законами ССРСР. Практично це означає, що особи партійно-урядового прошарку (в республіках від верхів до низів), коли вони порушать указ, будуть кваліфіковані державними злочинцями-шкідниками.

Четверте — називаючи озоамилювачів і приписчиків особами, що „завдають шкоди народному господарству”, указ від 24-го травня стверджує наявність масового шкідництва в ССРСР, цілковитий крах ідеологічно-комуністичного виховання і перевиховання населення „соєзних республік”.

Очевидно, головні причини, що викликали потребу видати „Указ від 24.5” полягають

першочергово у загостренні тих протиріч, які хронічно нуртують в „соціалістичному” суспільстві. Першою і найголовнішою з них — це загострення ідеологічної боротьби революційного націоналізму поневолених неросійських народів в ССРСР, а зокрема українського, проти московсько-большевицької ідеології.

Як відомо, одним із підставових принципів в марксистсько-ленінського твердження про формування ідеології є те, ніби ідеологія залежить від структури людського суспільства, від відносин людини до засобів виробництва, тобто капіталістичному суспільству притаманний капіталістичний світогляд, соціалістичному — соціалістичний. Для т. зв. „комуністичного” суспільства Москва намагається виховати й комуністичну людину. Але виявляється досить дивна і цікава справа і що більше московський „соціалізм” на неросійських землях віддаляється від „капіталізму” і що більше там „зміцнюються” фактори „соціалістичного” суспільства, то галасливіше ЦК КПСС б'є на тривогу щодо все більших „залишків пережитків капіталізму” та виявів націоналізму в свідомості неросійських народів.

„Нам треба посилити викриття реакційної суті буржуазної ідеології, яка перекидає факти дійсності, вихваляє капіталістичний світ, зводить наклепи на ССРСР і країни народної демократії. Вона намагається підіграти націоналістичні пережитки в свідомості... людей, підірвати дружбу народів”, — писав завідуючий відділом пропаганди і агітації ЦК КП на Україні П. Тронько в журналі „Комуніст України” ч. 1 за 1961 рік. У Каневі, на могилі великого Кобзаря України Т. Шевченка, голова совєта міністрів т. зв. „УСРСР” В. Щербинський знову згадав 21.5 ц. р. у своїй промові „лютих ворогів українського народу, українських буржуазних націоналістів”. („Радянська Україна” 23.5 ц. р.). Скаженим псом накинувся на український революційно-визвольний націоналізм журнал „Комуніст України” і в ч. 5 за цей рік у статті „Фальсифікаторам не затьмарити величі Тараса Шевченка”. А треба не забувати, що цей журнал є головним теоретичним і політичним директивним пресовим органом ЦК компартії на Україні. Він відзеркалює підлі пляни, які опрацьовуються в

Кремлі супроти українського населення та націоналістичної ідеології. Але „найдивнішим” явищем збудованого на принципах марксизму-ленінізму „соціалістичного” суспільства в неросійських „союзних республіках” є те, що націоналістична ідеологія та буржуазні пережитки нуртують не тільки серед покоління, яке народилося до жовтневого перевороту в Москві, або в 1917-1930 роках, але дуже часто і серед покоління часів сталінських п'ятирічок та після другої світової війни.

„Більшість порушників соціалістичних принципів належить до людей, що народилися і виховалися в часи побудови соціалізму. Звідки ж мають вони в своїй свідомості капіталістичні пережитки?” — запитує редакцію журналу „Комуніст” один визначний економіст Молдавії. Підполковник міліції, звертаючись до свого співбесідника, говорить, напр. таке: — Чи слухав ти три дні тому лекцію в нашому клубі? Пережитки капіталізму... Дивно! Іншому негідникові тільки 25 років життя, він капіталізму навіть в очі ніколи не бачив, і раптом „пережитки”... Смішне!” — іронізує підполковник. (Журнал „Комуніст” ч. 7 1961 р. стор. 27).

Г. Смірнов в статті „Комунізм — справа кожного” досить відверто признається, що „капіталістичні пересуди” набагато сильніші за „соціалістичну” ідеологію... Не можна забувати того, що, через збіг різних обставин, буржуазна свідомість, вплив старої моралі виявляються сильнішими, ніж соціалістична свідомість. Думати, що носіями пережитків можуть бути лише ті, які народилися і виростили до 1917 року або в умовах непу — наївне уявлення”, — пише Г. Смірнов на стор. 29 журналу „Комуніст” ч. 7 ц. р.

Якщо з погляду марксистсько-ленінської теорії „буття визначає свідомість”, то „збіг різних обставин” і є відзеркаленням свідомості (не соціалістичної, а буржуазної) сучасного підсовєтського суспільства (за Леніним). В. Молотову треба признати рацію за його відверту заяву на 20-му з'їзді партії, що „ніякого соціалізму в ССРСР не збудовано!” Правда, Хрущов за це вигнав його з ЦК КПСС і уряду, але факт залишається фактом!

Низка ухвалених цьогорічних кримінальних законів недвозначно свідчать про те, що московсько-большевицькі партії — передовому загонові російської нації — іншого виходу не залишилося, як тільки боронитися кримінальними карами перед зростаючим спротивом неросійських народів.

В ідеологічному журналі ЦК КПСС „Парти́ная жи́знь” ч. 6 ц. р. категорично вказується на те, що під час „розгорнутого будівництва комуністичного суспільства”, коли ідеї комунізму ніби стали пануючими в психології кожної людини антисоветським анекдотам в соціалістичному суспільстві немає місця. Особи, що їх оповідають, слухають та переповідають іншим, розглядаються як люди з капіталістичними пережитками, а тому каратимуться як державні злочинці-контрреволюціонери. **Отже знову повернулися сталінські часи і єжовські чистки на неросійських землях.** Адже кримінальний кодекс, ухвалений на сесії Верховного совета ССРСР в 1959 році не передбачив кримінальної кари за антисоветські анекдоти, а Хрущов неодноразово вихвалявся, що в ССРСР взагалі немає політичних злочинців, бо сама природа соціалістичного суспільства їх заперечує. Щоправда, назву „політичний злочинець” Москва заступила назвою „державний”, ось тому й немає в ССРСР „політичних”. А скільки державних?

Як відомо з підсоветської практики, антисоветські анекдоти впродовж 43 років були одним із проявів пасивної боротьби підсоветських народів проти партії, влади, соціалізму-комунізму. Вони не тільки іронічно висмівали весь зміст советського режиму, але й були гострою ідеологічною зброєю проти комуністичного виховання. Відновлення кримінальної кари за антисоветські анекдоти незаперечно свідчить, що ідеологія московського комунізму зазнала невдачі, що „капіталістичні пережитки” переборюють і побудову комунізму в ССРСР. Очевидно, погрози кримінальними карами, як також і чисельні нагадування партійних пресових органів про „право мудрої партії” на неподільне керівництво в усіх галузях підсоветського життя, явище не випадкове. Це фактично „наведення порядку в запіллі” перед 22-м партійним з'їздом, який розглядатиме й ухва-

люватиме нову програму та статут компартії. А „указ від 24.5” спрямований до наведення порядку в гнилому партійному запіллі, щоб за відомим пропагандивним стандартом — партія прийшла до свого 22-го історичного з'їзду міцно злютованими рядами навколо її лєнінського ЦК і особисто тов. Хрущова, розпочати черговий „історичний” з'їзд. Указ юридично узаконнює ту чистку партії, яка розпочалася негайно після січневого пленуму ЦК КПСС, що „сміло здемаскував у самій партії недоліки”, тобто приписки і окозамилування. Сказати відверто — вся країна була надзвичайно здивована. Очевидно, не від „сміливості” партії, але від планетарного масштабу приписок і окозамилування ЦК, советського уряду і всіх керівників з гори аж до низу, якими обдурювалося світ „квітучою економікою” ССРСР (Заява Хрущова в ОН. — К-Д.).

Практика 43-річного існування советської партійної системи в ССРСР вказує на те, що одним із підставових законів московсько-большевицького окупанта є перманентна чистка неросійського населення, а разом з тим і частинно власних партійних рядів, бо треба ж мати якусь підставу для чистки! Однак чистка відбувається не завжди з однаковою напругою, — за великими чистками наступають часи відносного спокою, коли ЦК КПСС, КГБ, МВД, прокуратура і міліція збирають потрібний компромітуючий матеріал для нової хвилі репресій неросійських народів. Період відносного спокою був у ССРСР від початку 1958 року до цьогорічного січневого пленуму ЦК КПСС. За цей час Хрущов зміцнював владу, підкреслював свій великий гуманізм, започаткував „мирний курс”, запевняв підсоветські народи і пересічну партійну масу в тому, що сталінських репресій в ССРСР ніколи не буде, що в партійному житті та советському законодавстві „відновлено лєнінські принципи” і т. д. Не знаємо як розуміє Хрущов „відновлення лєнінських принципів”, але нам відомий лист Лєніна до наркома юстиції Курського, де він писав: „Суд не повинен скасовувати терор. Коли ми будемо обіцувати народові — це означатиме, що ми самі себе обдурюємо. Суд і органи юстиції мусять обґрунтувати терор та його потребу принципово і узаконити його. Те-

пор мусимо застосовувати гостро, відверто, не фальшуючи і не підфарбовуючи". Коли „відновлення ленінських принципів” Хрущов розуміє так, як написано в листі до Курського, — яка різниця між сталінщиною і хрущовщиною? Ніякої!

Від січня ц. р. (фактично навіть ще від грудня минулого року) в московській пресі появилися незаперечні позначки запланованої ЦК партією нової великої хрущовської чистки. Розміри її та кількість чергових жертв сьогодні передбачити досить тяжко. Але тепер майже в усіх „союзних” республіках, краях, областях і районах відбувається перш за все чистка партійно-урядового керівництва. Та низка кримінальних законів, про які ми згадували, свідчать також і про переслідування та покарання небажаних Москві „контрреволюційних елементів”. Нова чистка охоплює не тільки партійне начальство, а перш за все пересічне населення на неросійських землях, зокрема в Україні.

Московські окупанти та їх відпоручники завжди, коли Україна посилювала свій спротив Москві і не виконувала наказів Кремлю, обвинувачували українське населення в ледарстві, саботажах, шкідництві, „буржуазному” націоналізмі і т. д. Таку саму кампанію веде окупант в Україні й цього року. Боротьба з т. зв. ледарством, дармоїдством, приватно-власницьким елементом, тиск московсько-большевицької ідеології на українську національну духовість, нарешті офіційне проголошення в журналі „Комуніст” ч. 7 ц. р. нового курсу ЦК КПСС на право беззаперечної ідеологічної контролю мистецтва, літератури, кіномистецтва та інших ділянок т. зв. „ідеологічного фронту”, свідчать про величезну чистку, що тепер тихцем й відбувається в Україні.

Очевидно, головною її причиною є посилення національно-визвольної боротьби українського народу, який стоїть сьогодні в обличчі голоду в Україні, викликаного повною катастрофою сільського господарства. Її ще раз ствердив цьогорічний травневий пленум ЦК партії в Києві, накинувши українському селянству нові соцзобов'язання по збільшенню виробництва сільськогосподарської продукції („Радянська Україна” за 21 і 28.5 ц. р.).

Іншою, дуже важною причиною чистки є гострий брак робітної сили в ССРСР, як наслідок мізерного приросту населення під час другої світової війни і в перші роки після її закінчення. Нині економіка Сибіру, Півночі і Середньої Азії, де Москва буде потужні центри мілітарної промисловости, відчуває гострий брак робітної сили. За часів Сталіна вона трималася на безпросвітній праці концтаборів, та, коли в ССРСР настала т. зв. хрущовська „відлига”, велику частину концтаборів розвантажено, а деякі навіть зліквідовані. Цим займалася спеціальна комісія ЦК КПСС на чолі з Шверником. Правда, концтабори заступлено примусовим поселенням на „віддалених місцях”, але це вже не концтабори, бо примусові поселенці мали права вільних робітників, лише не мали права залишати місця поселення. В останніх роках Москва намагалася заступити дармову силу концтаборів „добровільним” запроторенням українського та іншого неросійського населення, та ця кампанія сподіваних вислідів не принесла. Вона не заступила робітну силу концтаборів.

Отже „указ від 24.5” треба політично розглядати, як один з московських засобів, яким ЦК КПСС буде поповнювати концтабори „мелкой сошкой” — пересічним населенням неросійських земель. Зрозуміло, що до концтаборів піде й частина „нездібних низових партійних керівників”, які будуть там призначені на господарсько-адміністративні посади. Подібне було і за часів сталінських чисток. Але більшість партійних керівників, що підпадуть під „указ від 24.5” відпекається тільки легким переляком, а в найгіршому випадку позбавиться партійного квитка. Це стверджує й передова „Правди” з 26 травня, пишучи, що „партія суворо покарала винуватців цих неподобств, деяких з них знято з постів і виключено з партії”... Отже, тільки „деяких з них”, а переважну більшість залишено в партії і можливо пересунено на інші посади! Зате звичайні дорярки („мелкая сошка”) колгоспу „Україна”, Кам'янець-Подільського району Хмельницької області за підлиття до надосного ними молока в 1-му кварталі ц. р. 12 тонн води, щоб тільки виконати накинуті окупантом соцзобов'яз-

зання, заслані до концтаборів, як оковамилювачі.

Обгрунтовуючи потребу „указу від 24.5” „конкретним виразом в житті відновлення і розвитку ленінських норм”, московська пропаганда тлумачить, ніби факти приписок не мають в СРСР масового явища. Тоді постав запит — для чого прикидатися дурнями і знову ж таки займатися оковамилюванням? Адже давно відомо, коли кримінальна статистика, практика праці суду і прокуратури свідчать про те, що окремі види злочинів більше в житті держави не зустрічаються, або хоч й зустрічаються, але рідко, то уряд не ухвалює нових додаткових кримінальних законів про посилення кари. Він або скасовує кари, або суворість їх значно злагіднює. Цієї підставової засади юриспруденції не тільки большевицькі борзописці, а навіть і такі „високопоставлені” газети як „Правда” та „Ізвестія” „не знають” або їм не вигідно „знати”! Бо чим, як не лицемірним „незнайством” можна пояснити скажену лайку газети „Ізвестія” на адресу англійського часопису „Дейлі телеграф”, який, аналізуючи закон від 5.5 ц. р. „Про посилення кари за особливо загрозливі злочини” — запровадження кари смерті, — прийшов до висновку про масове зростання злочинства в СРСР.

„Ізвестія” писали, що закон від 5.5 ц. р. свідчить не за збільшення, але за зменшення злочинності в СРСР (?). Що приписки та оковамилювання набрали в СРСР масового явища, свідчать навіть декілька фактів тільки за травень 1961 року. „Голова колгоспу „Борець” Іллар та його колеги — голови колгоспів ім. К. Маркса — Данч, „Авангарду” — Лейбович та ім. Леніна — Тарнай, Ужгородського району Закарпатської області, напоїли неіснуючим молоком десятки неіснуючих телят. За перший квартал ц. р. Тарнай приписав 3 тис. клгр. молока, Данч — 4,5 тис., Іллар — 8 тис., а Лейбович — 12 тис. клгр. молока. Та, коли вірити Данчові, в січні і березні ц. р. в колгоспі ім. К. Маркса майже 2 тонни молока додатково випили ще й поросята, які й на світ не з’являлися. І це ще не все, бо, напр., Іллар вивіз на поле 3.200 тонн гною, а у зведенні написав 5.815 т. У Тарная сталося трошки інакше

— у зведенні з’явилося 1200 т. гною, якого в колгоспі ніколи не існувало”. (Газета „Колгоспне село” ч. 97 ц. р.).

... Голова колгоспу ім. Сталіна Красилівського району Хмельницької області довгий час не зараховував телиць, що отелилися, до групи корів. Ціль? Пописатися високими надоями молока. В 1-му кварталі ц. р. отелилося 73 первісток, а в документах — тільки шість. Купив колгосп у ц. році декілька свиней у колгоспників і транзитом відправив їх на державну заготівлю, записавши до звіту, як м’ясо вироблене в колгоспі...

... В колгоспах Летичівського району Хмельницької області приховують від обліку 1800 свиней, щоб потім цією резервою компенсувати падіж тварин...

... Констянтинівський завод „Автоскло” Сталінської області систематично постачає Житомирську фабрику дзеркал бракованою продукцією, звітуючи перед державою, як про виробництво якісного скла... („Правда України” ч. 120 ц. р.).

... Голова колгоспу 40-річчя жовтня Роздільнянського району Одеської області Фокін, дізнавшись з якою метою приїхали до колгоспу кореспонденти, заявив: — Сьогодні всіх людей з контори, ферм, майстерень — всіх до одного вислали в поле на боротьбу з бур’янами. Прибули на поле, запитали: — Де ж люди? — Вони там, на іншому полі, — відповів голова. Але „там” також виявилася безпровітна картина — на 600 га кукурудзи хоч би одна людина, а бур’ян такий, що тільки вовків розводити. Голова ніби ніяковіє від оковамилювання, але не моргнувши навіть оком далі заявляє: — Нашу кукурудзу полоти ще не потрібно”. („Правда України” ч. 122 ц. р.).

... Яков Семенович Гарасименко викликав до себе в кабінет головного інженера:

— Приготуйте документи про дотермінове закінчення будівництва 3-х житлових будинків. Будемо рапортувати!

— Але ж вони ще недобудовані, — заперечив головний інженер.

— Виконайте наказ! Розмову закінчили! — наказав Гарасименко, начальник будівельної ділянки далекохідної військової округи.

Відрапортували, здали будинки, провели урочистий мітинг, а наступного дня верещали пилки, тесали сокири, стукали молотки. Ще три місяці добудовували „збудовані” дома... Начальник плянового відділу Татаренко, під керівництвом Гарасименка, приписав у документах десятки тисяч кубометрів ґрунту, ніби вивезеного з будови. А, щоб кубометри виглядали правдоподібно, в маршрутних листах автошоферів зроблено потрібні виправлення і декому виплачено премії... Настав час звітувати. Плян будівельних робіт виконано на 88%, але у звіті стоїть 101%. („Красная Звезда” ч. 121 ц. р.).

Може большевицькі паперомази будуть ці факти заперечувати? Нехай перечитають наведені тут газети. А втім, масовість окомилування та приписок ствердив і цьогорічний січневий пленум ЦК в Москві.

Як відомо, виробничий плян в СРСР — це державний закон для всіх галузей економіки. Плян — це „втілення цілі і завдання партії, це — підстава побудови комунізму”. За невиконання пляну відповідають всі: господарські керівники, інженерно-технічний персонал, партійні і профспілкові організації, комсомол, кожний робітник, службовець, селянин. Партійні закони і структура соціалістичного суспільства вимагають вдаватися до масових приписок і окомилування, бо ліпше набрехати, ніж не виконати плян, не виконати наказів партії. Очевидно, що провали і недоліки виконання плянових завдань зайшли вже так далеко, що приписки стали для партійних керівників одним із засобів перевиконання державних плянів. Тому й появився „своєчасно” „указ від 24.5” ц. р.

Але цей указ має ще й інший бік. Він цілком компромітує „мудре” партійне керівництво, лєнінський ЦК КПСС, „непомильного” Хрущова та „всенародню” советську владу. Адже цим указом ЦК компартії признався до того, що „передовий загін” московської нації десяти років „на правах руководства” обдурював підсоветське населення і цілий світ неіснуючими „досягненнями” соціалізму, щорічним перевиконанням плянів, винятковими темпами розвитку, зростанням видайности праці, поліпшенням матеріального стану населення, зро-

В. Орелецький

ШВЕДИ ПРО БІЙ ПІД ПОЛТАВОЮ

Альф Оберг: „Слідами воїнів Карла XII”. Стокгольм 1959, стор. 116.

Alf Aberg: I karolinernas spår. Albert Bonniers Förlag. Stockholm 1959.

Мені часто доводиться читати публікації авторів прихильних нам народів, в яких відчувається певні жалі, що ми, як партнери (особливо проти Москви) в далекому і недавньому минулому не сповнили надій, які на нас покладали наші союзники. От наприклад, фінляндці покладали на нас великі надії після вибуху російської революції, але пізніше мусіли самі боротися з московським наїздником. Цю гірку правду сказали мені кілька знайомих фінців у часі між двома світовими війнами. А треба знати, що фінляндці тепер обстоюють думку, що стара Русь, це не Росія, а Україна, а літописець Нестор українець, а не москаль. І це вони майже без винятку говорять перед усім світом під час конференцій та публічних доповідей. В 1927 році питав мене фінський делегат Рекола в Женеві: „Проти кого маємо голосувати? Проти москалів? Дуже радо і без всякої надуми”.

Подібне становище супроти нас (хоч може більш стримане) займають і шведи, які завжди свідомі того, що ми маємо спільне минуле, однак ми не завжди показали їх повновартними партнерами. Це ми відчуваємо, коли читаємо книжку молодого шведського автора, яку я далі реферую. А все таки і деякі шведи (головно молода генерація, з якою я мав до діла на міжнародному форумі) тішаться нашими успіхами, бажають нам добра та люблять Україну. Одна молода шведська студентка з Упсали, Станні фон Енгстрем, відвідувала табори українських полонених у Польщі по нашій програній визвольній боротьбі і старалася дістати для них поміч від міжнародних допоміжних організацій. Вона відвідувала українські студентські з'їзди по деяких наших осередках в Європі в тому і конституюючій збори ЦЄСУС-у 1922 р. у Празі. А в мій альбом вона вписала такі знаменні слова: „Я завжди

станням національного прибутку і взагалі перевагою соціалізму перед капіталізмом. А це в свою чергу свідчить, що всі доцьогочасні публікації Центрального Статистичного Управління, Держпляну, ЦК КПЦ, різних дослідних інститутів і т. ін. були звичайною „фількіною грамотою”.

Та можна не сумніватися, що окомилування на всі 100% залишиться і далі на найвищих вершинах партійно-советської влади, бо ж не може бути, щоб в СРСР „наші діла не йшли добре”, не було „успіхів соціалізму”, „розгорнутого будівництва комунізму”...

любила Україну і дуже буду тішитися, як вона буде вільною і щасливою”.

Подібні симпатії почув я від шведської студентської делегації на з'їзді Міжнародної Студентської Конфедерації в Будапешті 1929 р., на якому шведи внесли тост за звільнення України. А й автор обговорюваної нами книги пив (як він пише про це на стор. 53 своєї публікації) за Швецію і за Україну, „за мир і приязнь” та за короля Карла і царя Петра (мабуть треба було це робити з огляду на присутніх червоних москалів) у великому товаристві в новому ресторані „Ворскла”, декілька кілометрів на південний схід від Полтави. Мабуть не зайвим буде згадати, що посол бранденбурзького курфюрста, Штайн, заявив на початку повстання Б. Хмельницького, що вже знову бунтуються українці і цікаво, що з цього бунту вийде. Він, мабуть, натякав при цьому на менші українські повстання проти Польщі перед Б. Хмельницьким. А один люксембурзький делегат, великий симпатик України, заявив мені у Парижі 1928 р. таке: „Мій дорогий товаришу, не кажіть, що вас є сорок мільйонів, бо коли ці сорок мільйонів українців мали свою державу?” Доводилося, звичайно, боронити, але ця оборона не була легка.

Цих кілька думок хотів я висловити як вступ до рецензії шведської публікації про Полтавський бій 1709 р. Цю книгу варто перекласти на українську мову, і вона б повинна знаходитися у приватній бібліотеці кожного українця, бо багато з того, що в ній написано, торкається і нашої історії.

Карло XII покладав досить великі надії на гетьмана Мазепу і його козаків у своєму смертельному бою з Москвою. Автор не нарікає, що шведська армія дістала від України дуже малу поміч, стверджує історичні факти, які мають відношення до української історії.

Сам він молодий ще історик, але видав уже кілька книжок. Є він співробітником відомого консервативного шведського щоденника „Свенска Дагбладет” („Шведський Щоденник”), що виходить у Стокгольмі. Рівночасно він дає доповіді у Стокгольмському радіо і є першим архіварем у воєнному архіві в Стокгольмі. Подорож його на Україну й до Москви та Ленінграду фінансувала редакція згаданого щоденника. Тому багато матеріалу, який знаходимо в обговорюваній публікації, друкувалося і в цьому щоденнику.

В першому розділі п. з. „Слово остороги” Оберг стверджує, що перед походом Карла XII на Україну появилася була в Стокгольмі анонімна брошура (якої автором виявився згодом шведський студент Віксель), яка остерігала шведського короля перед походом на Україну та в гліб Росії, бо Петро I стає щораз сильним, а кліматичні умовини в Росії та практикована москалями тактика спаленої землі може відбитися на шведській армії катастрофально. Про запорозьких козаків Віксель пише дуже неприхильно: „Це, пише він, збіговище селянських пройдисвітів з різних країн і різного віровизнання, частинно погани, частинно могомедани, а частинно християни. Живуть вони головно з грабунків та нападів на своїх сусідів. Від їх гра-

біжницьких нападів найбільше терплять турки та кримські татари”.

Про царя Петра, отже „небезпечного ворога шведів” Віксель пише (як зауважує Оберг), досить прихильно: „москалі є християнами і толерантними супроти інших віровизнань, при чому цар є автократом, але справедливим володарем.

Карло XII наказав був сконфіскувати брошуру Вікселя, а головний цензор дістав від короля догану за те, що він дозволив видрукувати таку книжку. Це сталося 1707 р., отже в тому самому році (як підчеркує Оберг), коли Карло XII наказав вирушити своїй армії проти Росії.

Шведський король мав армію, яка була розкинена по різних краях Європи (Саксонії, Польщі, Балтійських краях) і начисляла приблизно 110.000 воїнів. Це було ще далеко до бою під Полтавою. Головні армії Карла XII, яка мала на московському фронті 35.000 чоловік, миг Петро I протиставити 52.000, однак тут мало значення краще озброєння шведської армії, велика карність шведів, німб непоборности самого короля та його здібні і випробувані генерали, як Карло Густаф Реншельд, Адам Людвіг Левенгаупт та інші.

Крім того Карло XII покладав досить великі надії на донських, а передусім на українських козаків під проводом гетьмана Мазепи, який був дуже огірчений непомірним оподаткуванням українського населення збоку москалів та що далі, то більшим військовим рекрутуванням молодих українців (стор. 21).

Однак коли дійшло до загального і вирішального наступу на Росію шведи дуже терпіли від маршів, голоду та неприхильного для них населення, та від московської тактики „спаленої землі”, в наслідок чого шведська армія була часто без харчів та кватир, що особливо важко відчували шведські воїни восени. Тому не треба дивуватися, що перед походом шведів на Україну, вони були перемучені і виголоднілі. В додатку, зв'язок головної армії Карло XII з іншими шведськими арміями, розкинутими по різних територіях, напр., Польщі та Балтики, не завжди функціонував як треба.

В розділі п. з. „Похід на Україну” автор з притиском підкреслює великі перешкоди, які шведська армія мусіла поборювати під час свого походу. Якщо вдалося захопити „на спаленій землі” трохи харчів, то шведи були дуже задоволені. Всюди під час маршу шведів обстрілювали по ночах та серед дощу спеціально вишколені москалі. Сім днів мусіли шведи машерувати пралісом і „ніяк не могли наблизитися до цих псів, щоб їх перестріляти”, — так скаржить у своєму щоденнику четар Літ. Поки наспіла головна шведська армія, москалям вдалося здушити українське повстання. Український гетьман опинився із своїми вірними козаками у шведському таборі. Знову були його пляни знівечені, а в наслідок фальшивих диспозицій король втратив знову важну базу.

(Далі буде)

О. Соколевиз

МОСКВА І КИТАЙ, ВІД ГУНІВ ДО МАО ЦЕ-ТУНГ-а*)

Бритійський військовик і дипломат Девідсон-Гюстон видав у Лондоні свою чергову працю, яка торкається раннього періоду історії України — Київської держави чи Київської Русі. В книжці є між іншим 16 мал., між якими варто відмічення ті, що показують розселення слов'ян від першого до одинадцятого століть. На окрему увагу заслуговують мапки, які представляють ріст Москви від 1300-1584, тобто ріст московського імперіялізму, та мапка росту Росії й Советської імперії (назва автора) від 1533-1944.

Книга має дванадцять розділів, в яких показані ССРСР і Китай на протязі століть, тобто ті потуги, які панують тепер на Євразійському континенті і творять постійну загрозу для волелюбного світу. Автор дає ніби геополітичну аналізу цього Євразійського простору й тих двох потуг, які від століть в наслідок своїх частих контактів, витворили багато спільного, а зокрема подібні форми політичної диктатури з її жорстокостями.

В одинадцятому розділі автор дає аналізу осі Москва-Пекін, що нагадує нам подібну вісь з недавнього минулого, фашистівсько-нацистичну вісь, Берлін-Рим, до якої долучилась пізніше Японія, і яка закінчилася повним політичним крахом, головню з приводу безмежної політичної сліпоти та жорстокостей у відношенні до поневолених ними народами, а зокрема України. Як можна було і надіятися, автор згадує в своїй праці також про Київ, про Русь та Україну, не поминаючи й нашого князя Святослава Завойовника, гетьмана Богдана Хмельницького, битву під Полтавою в 1709 р., як також й Запорозьких козаків. Він пише між ін., що назву Русь знаходимо на території Чорного моря вже коло 200 року перед Христом.

Далі автор стверджує, що заснований в 4-му столітті Новгород завжди вдержував разом із Києвом культурні зв'язки з Візантією. Цікаво пояснює автор різницю між селом й деревнею, і каже, що в селі була церква, а в деревні не було, він не знає, що деревня, це московське слово а християнство прийняли в Московії значно пізніше, як в Україні. Автор звертає увагу на

політичне значення Києва в політичній боротьбі Москви з Польщею, з одної сторони, та Москви з Китаєм, з другої. Запорозькі козаки були тим чинником, який втримував рівновагу. Виборовши собі волю за гетьмана Богдана Хмельницького, вони не зуміли, на думку автора, знайти порозуміння щодо політичного союзу. Одні тяготіли до Польщі, другі до Туреччини, а треті до Москви. Думаючи, що вони вибрали найменше зло, злучилися з Москвою (автор має на думці Переяславську угоду з 1654 року).

На окрему увагу заслуговує ствердження автора, що Новгород — тобто нове місто, засноване в четвертому столітті по Христі, бувши в торговельних зв'язках з Києвом, кличе 860 р. варягів з півночі для очищення того шляху від гунів та мадярів, які перервали його своїм поселенням над Дніпром. Це нова теорія чи нове пояснення т. зв. норманської теорії за якою нормани оснували київську державу.

На стор. 55 автор згадує, що в 1242 р. Москва була малим містечком, тоді то Александер Невський був затверджений монгольським Сарасм на князя Воломира. Московські князі правили ярликами одержаними від монгольських ханів для адміністрації території та збирання данини, від яких визволилися щойно після кількох століть. Київ був до того часу центром Русі, ішов походом на Царгород й ширив культуру далеко перед виникненням Москви (Росії). Це признає автор, хоч є в нього деяка плутанина понять „Русь” й „Росія”. Московський князь щойно в 1480 р. одержав титул царя. Москва росте в силу з упадком Царгороду 1450 р. Від того часу, коли цар Іван одружується з Зоєю Палеолог, кривною останнього правителя Візантії, в нього зроджується ідея Третього Риму. Він бере за свою відзнаку візантійського двоголового орла. Турки нищать Москву спільно з Татарами 1571 р. Автор часто звертає увагу на колонізаційну політику Москви в Азії, заселяючи її українцями, які

*) Davidson-Houston, James Vivian, 1901 — Russia and China, from Huns to Mao Tse-tung. London, R. Hale 1960, 192 r., ill.

ЖИТТЯ Й ПРАЦЯ

ВЕЛИЧАВЕ ВІДЗНАЧЕННЯ ДВОХ РІЧНИЦЬ

Обов'язок кожного, загроженого смертельною пошестю большевизму в усіх його формах, народу нашого (і не тільки нашого) континенту — є безоглядна боротьба з цією пошестю, що загрожує руйною цілої нашої культури. Цю гангрену зможемо ми поконати тільки силою відродженого з джерел наших власних традицій животворящого Духа, перед лицем якого впаде й розсиплеться потвора матеріялізму.

Плоть нічтоже, Дух животворить!

Д-р Д. Донцов: „Дух нашої давнини“

Саме це: послідовна, безпереривна, безпощадна та ведена за всяких умов боротьба за свою державу, а проти кожного наїзника — було основним мотивом, підставовим тоном величного святкування століття роковин з дня смерті Шевченка та 20-ліття Акту відновлення української державности на цьогорічній зустрічі українців Америки й Канади.

Цю активну й сконсолідовану в ім'я дії проти ворога української самостійности поставу, підкреслювала насамперед сама присутність і зворушлива промова б. Голови Державного Правління Дост. Ярослава Стецька. В тому са-

становлять місцями 50 відсотків населення. На закінчення автор описує перемогу комунізму в Китаю 1949 року, що посилює стратегічну позицію комунізму в світі, про що Захід мусить постійно пам'ятати, бо 200 мільйонів совєтів та 500 мільйонів китайців, це поважна загроза для свободолюбного світу. Автор згадує про наростаючий антагонізм між обома комуністичними потугами, що треба в слушний час належно використати для оборони свободолюбного Заходу.

Правда, каже автор, в них є спільна ідея світового комунізму, але Китай є особливо залежний від економічно технічної помочі червоної Москви й до явного конфлікту не має під цю пору жадних даних, однак він може прийти, коли Червоний Китай матиме свою власну атомову бомбу. Оба центри ділять 6,000 миль, однак в модерній добі турболетних пострілів це не має великого значення.

мому пляні можна розцінювати об'єднаний виступ українського духовенства обох обрядів під час панахиди по Шевченкові і під час Богослужби, тобто в цьому відношенні переміг державницький і соборницький принцип над давнішою практикою, яка не давала змоги з канонічних оглядів на торжествах мати духовних отців обох наших обрядів.

Ту саму гідну, незалежницьку і державницьку поставу вичувалося в виступах поодиноких промовців, а зокрема в короткому слові-привітанні Голови Головної Управи ООЧСУ, п. мгра Євгена Лозинського. Ось короткий зміст деяких його думок:

„В житті кожної нації бувають події, що на їх згадку цілий нарід, забуваючи щоденні турботи і дрібні пристрасті, духово поєднується, піднімається і спільно і велично переживає їх, як національні святощі, як великі події. Глибокі змістом моменти дають наснагу поодиноким людям до дії, боротьби й перемоги і разом з тим перетворюють людські маси в націю, свідому своїх завдань і цілей. Український нарід, колись славний і сильний, в наслідок історичних катаклізмів розпоршений по цілій земній кулі в часі, коли надходять Шевченкові Роковини, або світлі дати його національного і політичного відродження, з духової скарбниці великого Пророка і з взнеслих моментів своєї історії, рекреується і загорюється гарячим полум'ям жити Ним, бути в Ньому і осягнути Його ідеали.

Шевченко, шукаючи правди і абсолютних духових вартостей, став кобзарем світової слави. Шевченко жив долею своєї нації, мучився за Україну і за неї був найтяжче покараний. З думкою про визволення України він не розлучався до останніх днів свого життя.

В своїй творчості Шевченко поставив українське питання так широко, як ще ніхто до нього. Він виступив як будитель національного духа і свідомости, як речник українського народу, як учитель, що навчає дітей любити свою Батьківщину понад усе, як пророк, що

перестерігає нарід перед злими чинами і показує єдиний шлях, що веде націю до її повного визволення і відродження, як духовий провідник, що веде націю до великої визвольної мети і кладе життя своє на те, щоб його нарід із невольника став господарем своєї рідної землі і оборонцем на те діло, яке визначив йому Бог.

Над могилою Шевченка Куліш промовляв: „Наш єси, поете, а ми нарід Твій і духом Твоїм дихатимемо во віки і віки...” І дійсно, хоч Шевченка не стало між живими, то його дух лишився тою силою, що стимулювала проголошення Української Держави універсалом з 22 січня 1918 р. і відновлення її актом з 30 червня 1941 р.

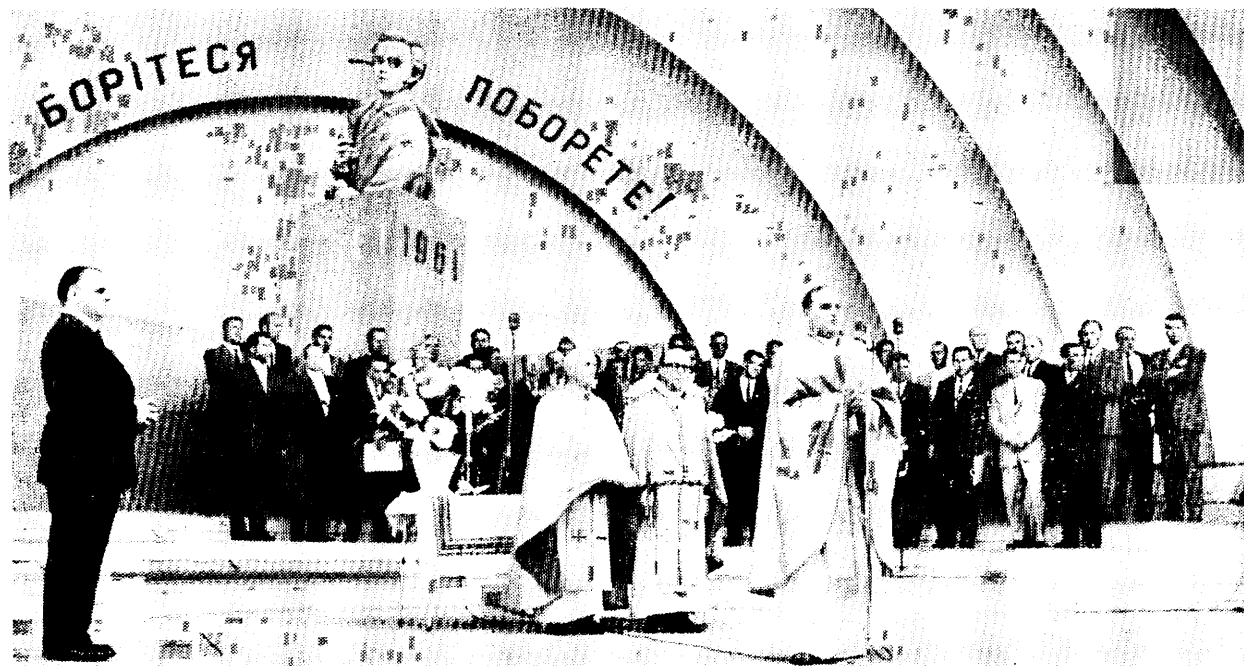
В першій стадії другої світової війни витрєсована гітлерівсько-німецька армія громила і підкоряла сильні нації, і щороку здобувала нові столиці. В той час спротив Гітлерові в очах багатьох державних мужів видавався безумством. Однак запліднена Шевченком ідея перемогла. Його ідейні послідовники твердо заявили новому окупантові, що Україні не колонією і її синам та дочкам не рабами і коляборантами Німеччини бути, але політично-державним підметом у вирішуванні долі України.

Дня 30 червня 1941 р. на Народніх Зборах

у Львові проголошено відновлення Української Держави, і в слід за цим актом на українській території, вільній від большевицької окупації, проведено всенародній плебісцит на масових відкритих маніфестаційних зборах, з рівночасним розгорненням державного будівництва у всіх галузях. Ініціатори цього акту не завагалися взяти на себе всю відповідальність за переведення цього діла, мужньо видержали зайняті позиції, не лякаючись жертв, і після отрясення від першого нищівного удару ворога і переорганізування сил приступили до оборони своєї держави в формі революційної боротьби з залученням широких народніх мас включно до створення Української Повстанської Армії. Акт з 30 червня 1941 р. залишиться в історії нації документом гордості, слави і чести народу.

З нагоди святкування сотих рокових смерти Тараса Шевченка і двадцятих роковин відновлення української держави ми заявляємо:

Ми не задовольняємося і не задовольнимся тою волею, що її проголошують лідери Заходу під формою соціальних, економічних і культурних вольностей, чи миру, в якому будуть пани і раби, але ми домагаємося державної незалежності Україні і за неї будемо боротися аж до перемоги. Ми знаємо, що частинні дого-

Богослуження під час Маніфестації.

ворення з московським імперіялізмом так довго не принесуть миру в світі, аж доки український народ не буде вільний і не стане дійсним хазяїном у своїй самостійній державі.

В спільних інтересах ми вказуємо на те, що від трьох сот літ московський імперіялізм під різними видами є ворогом не тільки євро-азійських народів, але й всього людства, і що, як довго москалі з їх фальшивими і руйнівними: мітом і ідеологією, не будуть належно проаналізовані й пізнані та позбавлені впливів в державних організаціях вільного світу, так довго буде тривати міжнародна криза і не буде дійсного миру в світі.

За шляхетний виступ на осінній асамблеї Об'єднаних Націй і за визначення Радянського Союзу як реакційної московської колоніальної імперії прем'єрові Канади, достойному Діффенбейкерові маніфестуємо наше признання та складаємо найщирішу подяку.

Ми віримо, що встане правда, встане воля і встане Україна!"

**

Сама маніфестація, як вже відомо з преси, відкрилась Панахидою за Тараса Шевченка, яку відслужив о. протоієрей Д. Фотій з греко-православної катедри св. Володимира та виголосив глибоку змістом проповідь, у якій представив велич Тараса Шевченка — генія і пророка України. Під час Панахиди співав мішаний хор катедри під диригентурою Ю. Головка.

Після цього в 11 годині українські католицькі священники оо. П. Хомин, Я. Бенеш і М. Цурковський відслужили польову Службу Божу в наміренні українського народу. Співав чоловічий хор торонтонського Осередку СУМ „Прометей” під диригентурою проф. Л. Туркевича. У своїй проповіді о. М. Цурковський підкреслив, що „сто років тому спочив пророк, геній, найкращий син, що його видала українська земля, безсмертний Тарас Шевченко, але він не вмер. Він буде жити повіки, поки сонце світитиме над українською землею” . . . Його слово оживило український народ, вивело на шлях боротьби за волю і державну незалежність України. Проголошення самостійності і соборності України 22 січня 1918 і 1919 рр., згодом самостійності Карпатської України та Акту відновлення української державності 30

червня 1941 р. у Львові — це здійснення заповіту Шевченка. І ми маємо жити для України й боротися за її волю.

Релігійно-церковну частину Маніфестації закінчила Панахида за Шевченка, яку відслужили священники П. Хомин, Я. Бенеш, М. Цурковський і Р. Набережний при співі хору „Прометей”.

Під час Богослужб стояли почесні стійки з прапорами ЛВУ і СУМ.

У президії Маніфестації були представники канадського уряду, управи міста Торонта, федерального і провінційного парламентів як теж делегати від етнічних груп, що об'єднані в АБН — Канада. Маніфестацію звеличав своєю участю голова Українського Державного Правління, створеного 30 червня 1941 р. у Львові, Дост. Ярослав Стецько. Разом з ним у президії Маніфестації були: міністер ветеранських справ у федеральному уряді Дост. Гордон Черчіль, посажник міста Торонта Натан Філіпс, провінційний секретар і міністер громадянства в уряді Онтаріо Дост. І. Яремко, міністер без портфелю в цьому уряді Дост. А. Гросман, директор Відділу громадянства С. Давидович, віцеконсул США Дж. Буші, послы — д-р І. Кучерпа, А. Малоні, Ф. Стінсон, М. Д. Мортон, Е. А. Томпсон, контролер Ф. Гівінс, алдерман Дж. Піччінніні. Українські організації були заступлені представниками: ЛВУ — д-р Р. Малащук, інж. М. Кравців, інж. В. Безхлібник, мгр. М. Сосновський, І. Бойко, ОП ЛВУ — М. Солонинка, Н. Вараниця; ООЧСУ й організації Українського Визвольного Фронту Америки — мгр. Є. Лозинський, д-р Б. Романенчук — член ГУ ООЧСУ, СУМ — П. Микуляк і Т. Волошин, Українська Народня Поміч у США — Л. Футала, Т-во кол. вояків УПА в Канаді — І. Росіл, Відділ КУК у Торонті — д-р М. Мицик, НТШ — Канада — д-р Б. Стебельський, Український відділ Канадійськоро Легіону в Торонті — ген. О. Кузьмінський, Т-во „Просвіта” в Торонті — Н. К. Бойко, Українська Стрілецька Громада — І. Носик, Братство Українських Січових Стрільців — П. Лозовський, Братство Українців Католиків Канади — мгр. М. Поронок, Ліга Українських Католицьких Жінок — О. Мудрик, Українська православна громада в Н. Торонті — В. Лапко, Пласт у Торонті — інж.

3 НАРАД ЕКЗЕКУТИВНОЇ РАДИ АП АБН

Дня 17 червня ц. р. в готелі „Ньюйоркер” в Нью Йорку відбулося засідання Екзекутивної Ради АП АБН.

Відкриваючи наради, в яких взяли участь понад 30 представників 8-ми національних груп, членів АП АБН, голова Екзекутивної Ради п. Ігнат Білінський підкреслив потребу ближчої співпраці між Американськими Приятелями АБН та Центральним Комітетом АБН, який успішно популяризує справу визволен-

Ю. П'ясецький, проф. В. Волицький — УМХС, радіопроект в Бофало — В. Шарван.

Письмові привітання надіслали: прем'єр Онтаріо Дост. Л. Фрост, міністер праці у федеральному уряді — Дост. М. Стар, сенатори — В. Вал й І. Гнатишин, посол І. Мандзяк, голова міської Ради в Торонті Д. Саммервіл, Центральня КУК у Вінніпезі, Крайова Екзекутива УНО й управа СУС у Торонті.

По полудні, після піднесення канадійського й українського прапорів відбулася дефіляда відділів СУМ у Торонті. Пригравала духовна оркестра СУМА з Клівленду під дир. О. Крука.

Офіційну частину Маніфестації відкрив голова ГУ ЛВУ д-р Р. Малащук та покликав до слова голову Українського Державного Правління Я. Стецька, якого всі приявні привітали довготривалими оплесками. „Наш учитель, пророк, мученик і герой Тарас Шевченко — говорив п. Я. Стецько — вийшов з кріпаків, але Божою волею досягнув меж і вершин, яких не судилося досі досягти ні одному генієві в ніодній нації світу. Він об'єднав своєю надлюдською візією ідею України з ідеалами Христової віри й вийшов переможцем”.

Подібні ідеї висловили представники канадійського уряду та представники українських організацій.

Цілість робила імпазантне враження. Організаторам і виконавцям та всім учасникам належить високе признання. В серцях усієї української громади росте й кріпне бажання причинитися до швидкого здійснення визвольної ідеї, проголошеної Шевченком, що її виклали на мову політично-державних понять творці Акту 30 червня 1941 р.

ня поневоленних Москвою народів у різних країнах вільного світу, намагаючися довести до здійснення координації протибольшевицької дії у світі на форумі Світового Протикомуністичного Конгресу.

Нав'язуючи до прийнятої на річній конвенції АП АБН резолюції в справі контактів і співпраці з американськими протикомуністичними організаціями, п. І. Білінський поінформував, що на запрошення Екзекутивної Ради о. Монс. Й. Балкунас говоритиме на тему можливостей такої співпраці. Опісля він подав звіт про засідання Стірінг Комітету для скликання Світового Протикомуністичного Конгресу, яке відбулося у Вашингтоні в дні 25 травня ц. р. при участі представників ЦК АБН, АП АБН, АБН — Канади, Азійської Народньої Протикомуністичної Ліги, Об'єднання Протикомуністичних Організацій Південної Америки, б. конгресмена Ч. Керстена — генерального секретаря Комітету, та полк. П. Корсо. У висліді нарад та вислухання звітом п. Я. Стецька, про сучасну ситуацію поза залізною занавісою, д-ра С. Ченга, про стан на азійському континенті та д-ра П. Лоренса, про комуністичну інфільтрацію в країнах Південної Америки, вирішено почати організаційну підготовку для скликання Світового Протикомуністичного Конгресу в половині 1962-го року. Для підготовчої праці, зокрема випрацювання програми, маніфесту і резолюцій Конгресу, вибрано організаційну комісію у складі: ген. секр. Ч. Керстен, Я. Стецько, С. Ченг і П. Лоренс. На передсідника Конгресу рішено запросити конгресмена М. Фігена.

З черги голова ЦК АБН Я. Стецько поінформував присутніх про діяльність АБН, зокрема про свою участь у Конференції Азійської Народньої Протикомуністичної Ліги, що відбулася у травні ц. р. в столиці Філіппін — Манілі. Прийняті Конференцією резолюції, з вислованими підтримкою для визвольних стремлень поневоленних Москвою народів в СРСР, були вислідом активної дії делегації АБН в окремих комісіях Конференції та ствердили перемогу ідей АБН в Манілі, подібно, як це мало місце в Мексику, в 1958 р. Передбачаючи такий вислід

Конференції, представники російських політичних кіл до участі в Конференції тим разом уже не зголосилися. Свою інформацію Голова закінчив заклик до поширювання англомовних видань АБН, як засобу пропаганди ідей АБН у вільному світі.

У своєму слові на тему можливостей співпраці різних американських протикомуністичних організацій, черговий бесідник, о. Монс. Й. Балкунас, з'ясував політичні цілі і завдання КАСІД-у, стверджуючи, що хоча різні американські протикомуністичні організації мають свої окремі політичні цілі, то однак вони можуть і повинні співпрацювати в таких випадках, як нпр. відзначування Тижня Поневоленних Націй і т. п., в яких наголошується визвольні інтереси усіх поневоленних Москвою і комунізмом народів. Діяльність КАСІД-у о. Монс. Балкунас схарактеризував як таку, що має на меті підтримувати Асамблею Поневоленних Націй та „Вільну Європу” і пропагувати справу визволення 9-ти держав-сателітів. Він з великим признанням висловився про працю і ідеї АБН, підкреслюючи однак, що Організація, яку він очолює, не займається справою визволення поневоленних Москвою народів в СРСР. Тому АБН і АП АБН повинні розгорнути якнайактивнішу діяльність в інтересі визволення тих народів.

В оживленій дискусії, яка вивязалася опісля, присутні представники різних національних груп вказували на те, що передумовою співпраці різних протикомуністичних американських організацій мусить бути їх однакове трактування і відношення до справи визволення усіх поневоленних Москвою народів, бо будь-який двоподіл в підході до оцінки їх політичного і державного статусу, а в слід за тим, поділ поневоленних народів на сателітів і несателітів, які мовляв, є внутрішньою проблемою СРСР, є запереченням самого принципу на право національного і державного самовизначення поневоленних народів та сприяє концепції московського імперіялізму і колоніялізму в советсько-російській імперії.

Присутні теж живо цікавилися досягненням праці АБН та його політичними плянами на майбутнє, одержуючи на свої запити вичерпні відповіді від голови ЦК АБН Я. Стецька. Ці-

ДЕВ'ЯТИЙ З'ІЗД б. ВОЯКІВ УПА

В суботу й неділю 3-4 червня 1961 відбувся в Філадельфії дев'ятий з'їзд Т-ва б. вояків УПА ім. ген. Чупринки. Цей з'їзд відзначив теж 10-ті роковини Товариства. На закінчення з'їзд ухвалив низку резолюцій і постанов, які подаємо нижче.

1. IX З'їзд колишніх вояків УПА, вірних ідеям українського націоналізму стверджує, що десятиліття праці в рядах Т-ва к. вояків УПА принесла моменти, які ствердили нашу зорганізовану дружність, яка вдержує нас духово й політично такими, якими ми вийшли з рідної землі, щоб виконати обов'язок, наложений на нас Проводом ОУН і головним командуванням УПА.

Дружність лягла в основу нашого співжиття, дружність і надалі мусить бути керівним мотивом у дальшому існуванні і діях Т-ва. Самозрозумілим впливом дружби є єдність, яка не тільки вдержала нас у тому чисельному стані, що був у часі заснування Т-ва, але притягнула до нас тих друзів, що ідеї визвольної революції зрозуміли так, як вони були писані кров'ю у боротьбі, і так, як їх голосив нам незабутній Командир ген. Тарас Чупринка-Шухевич та Голова Проводу ОУН Степан Бандера.

Сьогодні ми горді з того, що наших членів не захитали еміграційні „речники красної боротьби”. Ми „без золота, без каменів, без хитрої мови” як казав Тарас Шевченко, зуміли вдержатися духово й фізично незалежними і виконували працю з чистим сумлінням.

Від самого початку нашого Т-ва діє Суспільна опіка, яка, завдяки жертвенности української спільноти, змогла повести ширшу допомогову акцію хворим та раненим друзям, колишнім воякам УПА. Товариство видало п'ять книжкових видань з упівською тематикою та спільно з Товариством к. Вояків УПА в Канаді видає неперіодично журнал „Вояцька Ватра”, яка по-являється при тижневику „Гомін України” в Торонті.

2. 9-ий Загальний З'їзд Товариства б. вояків УПА в ЗДА пересилає привіт і вислови пошани незламному українському народові, членам ОУН і УПА, які продовжують визвольну боротьбу, політичним в'язням і засланням за їх невтомну боротьбу та непохитну віру в перемогу української Правди.

3. 9-ий Загальний З'їзд вітає друзів по зброї, зорганізованих у Т-ві к. вояків УПА в Канаді, в Братстві к. вояків УПА ім. Св. Юрія Переможця в Європі, та розсіяних по інших частинах світу. 9-ий З'їзд вітає українські Церкви та їх Ієрархів, Голову Проводу проф. Степана Ленкавського та Провід ЗЧ ОУН, АБН,

каву інформацію про діяльність АБН в Канаді подав опісля інж. Василь Безхлібник, з Торонта.

В дальшому ході нарад обмірковано біжучі видавничі і фінансові справи та справу підготовки відзначення Тижня Поневоленних Націй.

та всі самостійницькі організації, які об'єднуються для успішної допомоги українському народові в його змаганні за повну незалежність.

4. 9-ий Загальний З'їзд клонить голову перед довголітнім Провідником та надхненником української визвольної боротьби сл. п. Степаном Бандерою замордованим Москвою, нашим відвічним ворогом, та вірить, що Його дух надалі вестиме народні маси до боротьби за розвал СРСР.

5. Оцінюючи стан міжнародної політики, 9-ий З'їзд стверджує існування гострого напруження між червоною Москвою та вільним світом, очоленим ЗДА. Віримо, що започатковані дебати над питанням колоніалізму ввійдуть в таку стадію, де світ зрозуміє, що Московія, це найбільша колоніальна держава, яку треба розчленувати на вільні, незалежні держави.

6. 9-ий З'їзд з прикрістю відмічує, що на еміграційному відтинку заіснувала нова диверсія всередині українського самостійницького табору, зроблена групою ЗП УГВР в напрямі регабілітації московського народу, як нібито потенційного „союзника” українців в боротьбі за визволення від „спільного ворога” — міжнародного комунізму. Покликування на крайові матеріали не мають жодного оправдання, бо в безпосередній боротьбі УПА могла приймати різні тактичні засоби, яких не можна зачисляти до політичних постанов. З групою Лебедя-Прокопа перегукуються інші капітулянти, які закликають українську еміграцію до висилання жалів і петицій до самого Хрущова. Ці спроби завести українські визвольні змагання до „нового Переяслава” треба розцінювати, як виразну ворожу диверсію, спрямовану на повну капітуляцію України перед Москвою.

7. 9-ий З'їзд закликає усіх колишніх друзів по зброї, зорганізованих у Братстві б. Вояків УПА в ЗДА, щоб вони рятуючи добре ім'я колишніх вояків УПА завернули з блудної дороги, на яку завели їх проводирі.

8. Відзначаючи в 1961 році 100-ліття смерті Тараса Шевченка, пророка України та 20-ліття Акту проголошення відновлення української державності 30-го червня 1941 року, 9-ий З'їзд висловлює глибоку віру в остаточну перемогу українського народу над московськими загарбниками.

Внутрішні постанови:

1. З'їзд пригадує зобов'язуючу настанову, що всі члени Т-ва б. вояків УПА і всі наші Відділи зобов'язані брати активну участь в організованому житті і праці Організацій Українського Визвольного Фронту, включаючись рівнож у ряди інших клітин і складових організацій цього фронту, не занедбуючи при тому своїх обов'язків у відношенні до свого Т-ва.

2. У своїй зовнішній дії і праці серед громадянства, зокрема при влаштуванні імпрез, наше Товариство як цілість, теж і всі Відділи виступають завжди солідарно, в дружньому порозумінні і постійній співпраці з усіма Організаціями Українського Визвольного Фронту.

3. 9-ий З'їзд зобов'язує Управи всіх Відділів докласти старань для втримання нашого членства в стані

З ЗОВНІШНО-ПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ЗВЕРНЕННЯ ДО ПРЕЗИДЕНТА ЗДА,
КОНГРЕСМЕНА ФЛООДА ТА Д-РА КОРДОНИ,
ПРЕЗИДЕНТА КУБІНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЙНОЇ
РАДИ

Звернення нашої Організації до Президента ЗДА висловлює нашу підтримку Президентові за його рішучу поставу супроти Хрущова, між жертвами якого одною з перших була Україна. „Вільна й незалежна Україна була підбита в 1920 р комуністичною Росією, а український нарід терпів переслідування, голод, депортації та геноцид. В 1945—1950 рр. Сталін і Хрущов в брутальний спосіб переслідували Українську Повстанську Армію та ліквідували українську католицьку Церкву в Західній Україні — говорить звернення ООЧСУ до президента Кеннеді, депортовано сотні тисяч українців до Казахстану, а в рр. 1953—1955 Хрущов в дикий спосіб здавив страйк й революту політичних в'язнів в Воркуті, Мордовії і в других місцях: цієї тюрми народів”. „Нам додас заохоти зокрема далекоглядний й глибокий Ваш вислів у відповіді Хрущову, а саме, що всі революції в минулому, як і в майбутньому будуть творені тими, хто рішився бути вільним”. Це є найбільша правда, яка

постійної активності, чуйності, ідейності, жертвистості, готовості а перш за все скріпленої організаційної дисципліни. З'їзд закликає всіх друзів упістів, які з тих чи інших причин стоять осторонь і не беруть активної участі в організаційній праці, щоб вони заактивізувалися в рядах Товариства, в праці у Відділах на місцях.

4. З'їзд рішає даліше продовжувати акцію допомоги хворим та раненим друзям колишнім воякам УПА. Збірки на Фонд Суспільної Опіки мають відбуватися в місяці жовтні кожного року. Де можливо треба використати на збірку також Різдвяні Свята, як і кожну нагоду родинних і товариських імпрез. Кожний член зобов'язаний бодай раз у рік взяти особисто участь у збірці на Фонд Суспільної Опіки. Вислід збірок мають бути оголошені в пресі, або в радіо. Висилка допомог має відбуватися виключно через референтуру Суспільної Опіки, або в порозумінні з нею та з її доручення.

5. „Вояцька Ватра” неперіодична упівська сторінка в тижневику „Гомін України”, є офіційним органом Головних Управ Товариств к. Вояків УПА в Канаді і ЗДА. Заохочуємо всіх друзів до співпраці в редактуванні „Вояцької Ватри” надсиленням статей, знімок тощо.

6. Справа видання дальших споминів є постійно актуальною. Закликаємо друзів до дальшого писання своїх споминів, щоб закріпити на завжди наші останні визвольні змагання.

Філіядельфія 3-4 червня 1961 р.

с вірна не тільки у відношенні до Куби, але також і до України, Балтійських країн та інших поневолеваних народів”.

**

В другому зверненні, а саме до конгресмена Флоода, наша Організація між іншим стверджує, що „ми повністю підтримуємо Вашу резолюцію про поневолені нації тому, що ми переконані в тому, що створення такої комісії буде дуже корисне для справи свободи. Це показуватиме, що ЗДА щиро й поважно цікавляться долею поневолеваних націй (за залізною заслоною). Не зважаючи на той факт, що СРСР систематично атакує ЗДА та їх союзників і постійно добивається успіхів в таких країнах, як Ляос, Конго та Куба, самі ЗДА встидливо промовчують русській колоніалізм та імперіялізм або тому, що не здають собі справи з існування великої російської невірничої імперії або тому, що стосують неправильну, зле дораджену політику „не бути твердим супроти Москви”.

**

„Ми віримо — пишеться далі в нашому письмі до конгресмена Флоода — що Ваша ініціатива і резолюція подиктовані знанням справи та щирою журбою за долю народів, що прагнуть свободи. На нашу думку така Комісія для справ поневолеваних народів буде скарбницею неупередженого і вірного знання та інформації про всі народи за залізною занавісою. Вона може робити фактичну, фахову (за допомогою справжніх фахівців) аналізу стану колоніалізму та поневолення народів в середині СРСР та допомагати тими своїми інформаціями поодиноким департаментам адміністрації. Є це важлива справа і ми її повністю підтримуємо”. Звернення до конгресмена Флоода закінчується висловом надії на те, що його ініціатива буде схвалена в Конгресі.

Третім зверненням, яке вислала Головна Управа ООЧСУ в останніх місяцях був лист до д-ра Хозе Міро Кардони з посланням доброї волі і піддержки для визвольних змагань кубинського народу. „Кроваве переслідування і гнет, що його зазнає кубинський народ від Кастра було б неможливе, якби не допомога Кастрові від Хрущова, який поневолює Україну і другі неросійські народи за залізною занавісою. Кожний член нашої організації пильно слідкує і подивляється Вашу боротьбу проти комуністичної тиранії Кастра і його московських патронів. Ми знаємо, що тимчасові невдачі і удари, що їх зазнає Ваш рух мусять болючо вражати Ваше серце, але і інші народи мали подібну долю, як ось Україна бореться від 1920 р., коли то Москва поневолила її. Україна піднімала ряд повстань, останньо Українська Повстанська Армія, яка начислювала 250 тисяч військ боролася проти Гітлера і Сталіна і боротьба України за незалежність продовжується і буде тривати аж доки українська нація цілком не звільниться з російського ярма”.

НА ПРАВИЛЬНОМУ ШЛЯХУ

Приємно знайтися в гурті людей, які на циганських шляхах нашої скитальщини не розгубили перлин свого духа та пам'ятають ту істину, що не хлібом єдиним живе людина. Такі люди — як показує наше щоденне життя — творять культуру, їх видно всюди в громадській праці, на них наша суспільність може завжди рахувати.

З такими думками покидав я осінню минулого року перші лекції Українського Народного Університету, зорганізованого Управою ООЧСУ в Чикаго. І хоч від того дня минуло вже понад шість місяців, я з великим вдовolenням мушу ствердити, що досить великий шмат часу не розвіяв моїх перших вражень, яких я зазнав, стрівнувшись уперше з організаторами, викладачами й слухачами УНУ.

Український Народний Університет в Чикаго закінчив перший рік своєї праці 30 квітня 1961 р. За час від 9 жовтня 1960 р. до 30 квітня 1961 він дав слухачам 49 лекцій та три доповіді. Всі лекції мали принадну, а при тому популярну форму та охоплювали такі предмети й теми, як політична економія, історія розвитку української політичної думки, економія України, політичні люди різних держав світу, державний лад ЗДА, розвиток міжнародних організацій і Орг. Об'єднаних Націй, історія України, географія України, українська література, розвиток світової й української преси, фізичне й духове здоров'я людини, наш вклад у скарбницю слов'янської й європейської культури. Постійними викладачами були: дир. П. Бабяк, д-р М. Віда, проф. І. Боднарук, д-р І. Мула, Л. Рихтицький, В. Рубчак, п-ні У. Целевич, мгр. А. Стецюк, мгр. Д. Штогрин, д-р Р. Фільварків.

Крім лекцій, заходом УНУ відбулися три доповіді на такі теми: „Гроші Української Народної Республіки” проф. В. Мартоса, „Враження з подорожі по Європі” д-ра В. Старуха і дир. П. Васильовського „Початки українського організаційного життя в Чикаго”.

Лекції відбувалися кожної неділі в пополудневих годинах, у викладовій залі Дому СУМА. Майже кожна лекція кінчалася жвавою дискусією. Відвідувало їх пересічно 45 слухачів, в тому більшість постійно.

На закінчення шкільного року, Управа УНУ влаштувала товариську зустріч викладачів і слухачів та запрошених гостей, започатковуючи цю зустріч спільною знімкою.

Вітаючи присутніх, Р. Кобилецький здав короткий звіт із праці УНУ, підкреслюючи, що УНУ як постійна інституція, має своїм завданням подавати своїм слухачам циклі лекцій з вибраних предметів для поширення, поглиблення і відсвіження з різних ділянок людського знання. Лекції продовжуватимуться аж до повного їх закінчення. Тому в наступному шкільному році УНУ буде далі давати лекції із започаткованих предметів, доповнюючи їх в міру часу й можливості з інших цікавих предметів. Бесідник високо оцінив жертвенну працю викладачів і підкреслив позитивну громадську поставу нашої фахової інтелігенції, яка,

Йдучи слідами своїх попередників, громадських діячів у рідному краю, що весь свій досвід, знання і фахову освіту віддавала українському народові для його культурного, національного і політичного розвитку — безкорисно й радо погодилась співпрацювати в УНУ.

В імені постійних слухачів лекцій УНУ зложив щире подяку викладачам п. П. Бульчак за їхню жертвенну працю, підкреслюючи великі користі, що їх мали слухачі з лекцій.

Дир. Васильовський розказав присутнім, що вже перші емігранти в ЗДА відчували пекучу потребу поглиблювати своє знання, тому улажували собі принагідно гутірки на теми з нашої історії, літератури й географії. Що праця їх не пішла на марне, вказує той факт, що учасники тих гутірок відіграли активну роль у громадській праці українців Америки.

Проф. І. Боднарук у своїй промові висловив признання організаторам УНУ, викладачам і слухачам за їх працю, за громадську дисципліну і організованість.

Бесідинник підкреслив факт, що серед загальної погоні за матеріальними добрими є все ж таки люди, які цінять духовні вартості, а до них належать саме наші слухачі, які пильно ходили на лекції. Хіба ж це не відрядне явище, що серед слухачів були люди, в тому декілька жінок, які не пропустили майже ніодного викладу?

Чи не можна радіти з того факту, що активну участь у лекціях і дискусіях брали давніші емігранти, які виявили добре знання рідної мови та нашої історії? Один з них живе в Америці вже 47 років, а все ж таки він цікавиться українознавством і зберіг у серці любов до далекої Батьківщини.

Український Народний Університет у Чикаго показав своєю працею, що кожне велике діло матиме успіх, коли до нього візмуться люди віддані справі й готові побороти всякі труднощі. УНУ в Чикаго може похвалитися великим досягненням, бо мав три важливі чинники, які допомогли йому в праці. Це справність організаторів УНУ, відданих викладачів, які зрозуміли свою роль і працювали совісно в повній свідомості, що роблять потрібне й корисне діло. Вкінці третій фактор — самі слухачі УНУ. Хоч гурток їх був невеликий, якщо взяти до уваги велику свідомість українців у Чикаго, але були це люди, які винесли з рідного краю любов до освіти й відчувають потребу поглиблювати своє знання і поза океаном. Це здебільша люди яких всюди можна побачити, чи на наших національних імпрезах, чи при громадській роботі.

З уваги на це УНУ після літніх ферій буде продовжувати свої лекції, як теж запланував декілька викладів присвячених Шевченкові і Шашкевичеві.

Постійний слухач

Викладачі та слухачі Українського Народного Університету в Чикаго.

МОЛОДЬ ЧІКАГО Й ОКОЛИЦІ МАНІФЕСТУВАЛА В ПОКЛОНІ ШЕВЧЕНКОВІ

Величава маніфестаційна зустріч на пошану Шевченка, що в ній взяли участь дітвора і молодь всіх шкіл українознавства Чикаго й околиці та всіх молодечих організацій — осередків СУМА, Пласту, ОДУМ-у, МУН, „Левів”, студентських товариств відбулася тут у неділю, дня 4 червня у великій залі Національної Гвардії в Гумбольдт Парку при Норт і Ке-дзе стріт. Ця зустріч притягнула на місце збірки понад 1.000 дітей і молоді згаданих організацій, які в супроводі прапорів і оркестри СУМА-Північ перемаршували до залі, де відбулася дефіляда перед представниками Шевченківського і Громадського комітетів. Після відкриття зустрічі головою міжшкільного комітету й організатором цієї імпрези проф. А. Антоновичем, відбулася програма, що складалася із збірної рецитації, яку продеклямували понад 700 дітей і юнаків з усіх шкіл Чикагівської округи, і яку закінчено пісню „Думи мої, думи мої” у супроводі бандури п. І. Масника. Вільноручні вправи пластунів і пластунок, національні танки осередків СУМА ім. Павлушкова й Богуна, в супроводі оркестри проф. І. Повалячка, і парохії св. Йосафата, шкільні хори, квінтет ОДУМ-у інсценізація „Останній акорд”, введена проф. Зінченком і на закінчення відбиванка жіночих дружин СУМА і Левів виповнили дальшу програму Зустрічі, яка з уваги на свій виховний і дуже позитивний з національного погляду характер притягнула теж велику кількість старшого громадянства.

**

5-ий Відділ ООЧСУ і Осередок СУМА в Гартфордї під протекторатом Відділу УККА влаштували Свято Героїв в неділю, 28-го травня 1961 р.

**

Організація Оборони Чотирьох Свобід України. Відділ 10-ий — Дітройт разом з усіма організаціями Визвольного Фронту влаштували Свято Героїв, в неділю 28 травня 1961 р., в залі Українського Народного Дому при 4655 Мартін і Мішлген, о годині 4-ій по полудні. Промову виголосив ред. О. Матла з Торонта. В містецькій частині виступив М. Скала-Старицький оперний співак.

**

Організації Визвольного Фронту в Нью Йорку влаштували в суботу, 27-го травня 1961 р. о годині 8-ій вечора (зараз після Панахиди в церкві св. Юра) у залі Українського Народного Дому Свято Героїв для відзначення сл. п.: голов. отамана Симона Петлюри, полк. Євгена Коновальця, ген.-хор. Тараса Чупринки, Провідника Українських Націоналістів Степана Бандери та всіх відомих і невідомих Героїв, що віддали своє життя за волю України.

**

Спілка Української Молоді Америки ім. Т. Шевченка в Брукліні під протекторатом Об'єднаного Комітету влаштувала Свято Героїв в неділю, 28-го травня 1961

р. в приміщенні Українського Народного Дому при 216-218 Grand Street, в Брукліні о годині 5-ій увечері. Панахида за поляглих Героїв відбулася цього самого дня після Співаної Служби Божої о год. 9:00 перед полуднем.

**

Організації Визвольного Фронту, Рідна Школа, Пласт-Прият, Союз Українок та Самопоміч під протекторатом Філії Українського Конгресового Комітету Америки влаштували в неділю, 28-го травня ц. р. Свято Героїв в залі Українського Народного Дому при Фліт і Окленд Евню, Джерзі Ситі. В програмі Свята: Хор „Гомін” — оркестра „СУРМА” — деклямації. Святочну доповідь виголосив ред. І. Білінський, член Головної Управи ООЧСУ.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ РІК У БОФАЛО

Шевченківський рік у Бофало був проголошений мейором міста, а також заплановано тут ряд імпрез, телевізійних і гостинних виступів із метою познайомити американські кола з ім'ям і творчістю українського Пророка. Одним із тих задумів був концерт, що відбувся 7-го травня в найкращій залі Клайнгаус Мюзік гол. Цей концерт, як також всі інші імпрези влаштував окремий Шевченківський комітет під головуванням полк. П. Самутиня. На концерт, на якому промовляв мейор міста Ф. Седіта, прибула значна кількість американців, для них саме і був улаштований цей вечір, бо українська громада гідно відзначила роковини з дня смерті Шевченка ще 12-го березня в українській залі „Дніпро”. Та проте українці заповнили велику концертну залю й цим разом.

Програма концерту була дбайливо опрацьована і для американців зрозуміла. Крім відкриття полк. П. Самутиню, головою Шевченківського комітету, та пісень, зміст яких був переложений у програмках, всі тексти були подані в англійській мові. Відкриття в англійській мові виголосив відомий громадський діяч д-р Н. Процик, а святкову доповідь інформативного характеру приготував адвокат А. Дякун.

**

Влаштований в рамках з'їзду українських студентів, членів ТУСМ вечір, присвячений творчості авторів-учасників підпілля, що відбувся у Філадельфії в суботу, 22 квітня ц. р., виявився поважним містецьким успіхом, як з огляду на літературну вартість творів підпільних авторів так і на високий містецький рівень, показаний виконавцями цього вечора, а також з огляду на зорганізування та впорядкування поданого матеріалу.

Впродовж імпрези, що відбулася в „Парк Голл” університету Темпл, і яка згуртувала поважне число не лише студентів, але й старшого громадянства, зачитано твори таких авторів-учасників підпілля як Йосип Позичанюк-Шугай, Марко Бослав, Марта Гай, Петро Гетьманець та інші. В програмі були теж менш і більш відомі повстанські пісні відомих і невідомих авторів-підпільників.

ЧІКАГО ВІДЗНАЧИЛО 20-РІЧЧЯ АКТУ ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНИ

Заходами Організацій Визвольного Фронту українська спільнота м. Чикаго і околиць відзначила 24 травня ц. р. святочною Академією ДВАДЦЯТИРІЧЧЯ АКТУ ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНИ 30 ЧЕРВНЯ 1941 РОКУ.

Свою масовою участю на Академії вона задокументувала розуміння історичної ваги Акту, засвідчила свою духову єдність і співпрацю з Організаціями Визвольного Фронту в боротьбі з окупантами України.

Святочну Академію відкрив голова 8-го Відділу ООЧСУ, д-р Р. Кобилецький. В своєму вступному слові він звернув увагу на те, що всі поневолені держави, народи і нації борються перед окупантами ідейно і збройно, забезпечуються перед ними у всіх ділянках життя і стараються використати завжди кожну нагоду визволитися з чужої неволі. І український нарід, який ідею державної самостійності поставив в основу свого світогляду, використовував всі історичні нагоди.

В 1917-1920 рр. він побудував на руїнах московської царської імперії і австро-угорської монархії УССД. Українські націоналісти-революціонери за ідею державної самостійності героїчними чинами слави відкрили Красне Поле і всі поля Карпатської України. За Акт 30 червня 1941 р. найкращі сини української національної революції виписували своєю кров'ю світлу сторінку історії України. За волю нації прийняли муки і віддали життя брати Вандери, Іван Климів-Легенда, Мйрон Орлик, Держко, Яцьо, Псецький, Шерсток і інші.

Головну промову про значення Акту відновлення Державності України 30 червня 1941 р. виголосив провідний член ОУН (р), відомий політик і публіцист, д-р П. Мірчук.

Програма Академії була дбайливо підготована і виконана на високому мистецькому рівні.

Мішаний хор СУМА ім. Павлушкова виконав: „Ой зійшла зоря“ — муз. Лисенка, „Засяло сонце“ — муз. Недільського, „Пісня про героїв“ — муз. Людкевича, „Тече вода“ — муз. Фоменка (сольоспів у виконанні Ст. Федчук з Торонта), „Ой чого ти, Дніпре“ — муз. Кохановського, „Ой Дніпре“ — муз. Лисенка (сольоспів Ярошевича-Манька, баритон — Торонта), „Надії“, „Україно моя“ (сольоспів у виконанні П. Мацюк, сопрано — Чикаго). „Живи Україно“ — деклямація у виконанні юначок СУМА: М. Пелех, І. Гикавої, М. Гарасовської і М. Іващук (літ. монтаж укладу пані Р. Турянської). „Аїда“ — муз. Верді, дуєт у виконанні Ст. Федчук і Г. Ярошевича-Манька. „Мелодія“ — муз. Мендельсона, „Вперед“ — муз. О. Пleshкевича — виконав хор і оркестра СУМА.

Фортепіяновий супровід: пані проф. А. Ярошевич і проф. Шуть. Диригент оркестри: проф. І. Повалячек. Диригент міш. хору проф. Л. Мацюк.

Відспіванням національного гимну закінчено Академію.

Іван Фіта

СВЯТО ГЕРОЇВ В МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Як минулими роками, так і цього року в Міннеаполіс, Мінн., з ініціативи ООЧСУ та при співучасті СУМА, СУА, Пласту, „Провидіння“ та 385-го Відділу УНС,

день 28 травня ц. р. був присвячений для вшанування Героїв.

Рано, після великої Служби Божої о. декан П. Леськів відправив панахиду за спокій душ борців, які впали в боротьбі за волю України. Співав хор під управою п. Р. Ставничого. Вечором того ж дня в аудиторії школи св. Константина відбулась святочна Академія, яку відкрив голова Осередку СУМА п. Пишко. Почесну сторожу перед портретами С. Петлюри, С. Коновальця, Т. Чупринки та С. Бандери сповняли пластуни, пластунки, сумівці і сумівки в одностроях. Дуже добре опрацьовану доповідь виголосив інж. О. Покотило. Він по черзі схарактеризував провідників Петлюру, Коновальця, Чупринку і Вандеру, які очолювали чотири періоди боротьби проти окупантів нашої Батьківщини. Суть доповіді можна висказати коротко — чотири періоди боротьби, чотири провідники — одна ідея!

В мистецькій частині виступив мішаний хор під управою проф. Р. Ставничого, який відспівав: „Ви жертвою“, „Віє вітер“, „Ой, та зажурились“ і „Карпатські Січовики“. З сольовими точками виступили: Яр. Луців — баритон, Я. Коляса — скрипка, О. Левицька — піано. Деклямували: В. Мінкович, Муха, Никифорук та на тлі хору Т. Гринишин. СУМА, Пласт та малі шкільні діти виступили зі збірними рецитаціями.

Вся мистецька частина була виконана на належнім мистецьким рівні, за що спеціальне признання належить винести пані Лені Карпяк-Венцаль, яка приготувала ту частину. Відспіванням „Ще не вмерла“ закінчено „Свято Героїв“, яке пройшло з повним успіхом.

Чистий дохід зі свята вислано інвалідам УПА.

Яр Карпяк

(Продовження з 2-ої стор. обкладинки)

По \$1.00: Мельник А., Русанівський, Литвинів, Зінченко.

Листи ч.ч. 264 і 265 — збірщик Микола Ружилович. По \$5.00: Лозинський О., Сорока І., Вирста С., Дісеблед Амер. Ветеранс, Мурын Т., Шаповал В.

\$4.00 — Трохим Ф.

По \$3.00: Боднар В., Павлюк П., Кулька Т., Гарасим І., Пуско М., Баран.

По \$2.00: Ружилович, Безпалко, Гаврилюк М., Гаврилюк М., Гаврилюк Іван, Гаврилюк П., Велган, Лесюк, Лесів, Гик, Федорович, Левицький, Воропай, Палко, Вареник, Плетенецький, Кушнір, Будзан, Бута, Палій, Нагірняк, Восколуп І., Дузінкевич В., Вілавич С., Іцьків С., Олексюк.

По \$1.00: Лесик, Тимків Г., Криваюк, Холотницький. Листи ч.ч. 266 і 267 — збірщик д-р Ярослав Вернадян.

По \$10.00: Долницький М. В., Ковальчин, Шекспир Марія.

По \$5.00: Д-р Мачук Ю., Петришин, Баренчук, д-р Білик, інж. Білик, Пушкар Вол., Шаран С., Данилів С., Андрусів П., Грабовенський, Осідач, Паладій, Сахраман, Кушнір, Макаренко, Ковальчик, Перфецький Б., два підписи нечиткі.

\$4.00 — Паламар.

(Продовження на 4-ій стор. обкладинки)

**НЕМАЄ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ
БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ КНИГОЗВІРНІ!
НЕМА УКРАЇНСЬКОЇ КНИГОЗВІРНІ
БЕЗ ВИДАНЬ ООЧСУ:**

Ціна в дол.

(Продовження з 3-ої стор. обкладинки)

По \$3.00: Гош І., Капій М., Субтельний М., Слюсаренко, Пасіка М., Варанецький, Шанковський, Прокопишин, Бортник, інж. Процик, Чайковський.

По \$2.00: Евсевський, Спанчак, Старушенко, Чумак, о. Збір. Поритко, підпис нечиткий, Кохановський, Щуки, Панасюк П., Жилаві, Маркович, Пиртко І.

По \$1.00: Гаврас О., Дивнич, Тарнавський, Давид. Листа ч. 268 — збірщик д-р Ярослав Вернадин.

\$10.00 — Вернадин Я.

По \$5.00: Д-р Сухий, Сохор, Нанін, Місечко, Герєга, Везпалко, Ковалишин, Лупацій, Коруд, Осташ, Тхорів М.

По \$3.00: Инж. Яцкевич, Кудрик, Слюзар, Шмігель, підпис нечиткий, Прохурський, Кивелюк.

По \$2.00: Новоженюк, Гладиповський, Молящий, Райнер, Паламаренко, Жук Г., Чайка, Пільгуй, Юрченко, Ярема Г., Криволап, Цегельський, Скіра, Голінатий, Федорів, підпис нечиткий, Швець.

По \$1.00: Мартинюк, Алфінів, Цюма, Сербанюк, Вілинська, Вобров.

Листи ч.ч. 272 і 273 — збірщик Росола Ярослав.

По \$5.00: о. Головінський В., Марків Л., Кузьма, Пенкальський Ю., Посполита В., Федьків, Кузевич, Кривлюк В., Росола Я., Синьович Ю., Процик, Кинилевич, Зенон, Петрович О., Качак, Доманський Г., Марчівський М., Храмотко, два підписи нечиткі.

\$4.00 — Бувь.

По \$3.00: Татарський, Лужницький Гр., Черник Ів., Еляшевський, Хром'як, Зварич Ант., Рямарчук М., Вайда П., Сагатий Мир., Білинський Ю., Сум Стефанія, підпис нечиткий.

По \$2.00: Филипович, Мамчин, Богачевський, Дюк Олег, д-р Вачинський, Гриців Т., Стойкевич, Ярош, Чубатий, Н. Н., Федина, Пахун П., Федула, Росола Ів., Прядка, Сенів В., Галамер Ів., Федорович, Стасевич, Гончарук, Диміцький М., Лужецький С., Дзивак, Дмитро К., Підбузький П., Стефурак, Потічний, Дмитрук, Лазорищак, Стасик, Слободян, Станицький, Мицак М., Вілий П., два підписи нечиткі.

По \$1.00: Максимович, Н. Н., Ясінький, Аврахів І., Зимчиков М., Вадуляк, Містерман, Абрам С., Петрів, Шагала Анна, Повх В.

ЧЕСТЕР, ПА.

Листа ч. 274 — збірщик Корчинський Володимир.

\$10.00 — Осередок СУМА в Честер.

\$6.00 — Пастушок В.

По \$5.00: Корчинський Вол., Федак І., Захарків Яр., Кобаса Олекс., Гужва Анаг., Волос Григорій.

По \$4.00: Петриченко, Космовський.

По \$3.00: Гужва Петро, Забродський Анд., Молодовець, Ціхановський М., Харів І., Команданчук, Шабатура.

ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ ЩИРЕ СПАСИБИ!

(Продовження виказу в наступному числі)

Е. Маланюк: Illustrissimus Dominus Мазера — тло і постать, 32 стор.	0.50
Е. Маланюк: Малоросійство, 36 стор.	0.50
Е. Маланюк: До проблеми большевизму, 82 стор.	1.00
Е. Маланюк: Нариси з історії нашої культури, 80 стор.	0.50
Е. Маланюк: Остання весна — поезії, 104 стор.	1.50
* Історія Русів , 346 стор., тв. оправа	3.00
Д. Донцов: Підстави нашої політики, 210 стор., тверда оправа	2.75
Д. Донцов: Правда прагддів великих, 95 стор.	0.50
Д. Донцов: Поетка вогняних меж — Олена Теліга, 93 стор.	0.50
О. Оглоблин: Гетьман Іван Мазепа та його доба 410 сторінок	6.00
О. Оглоблин: Думки про Хмельниччину	1.00
О. Оглоблин: Українсько-московська угода 1654 р., 100 стор.	0.50
О. Оглоблин: Хмельниччина і Українська державність, 24 стор.	0.25
Правда про Росію — за Астольфом де Кюстіном опрацював О. Мирчанський	2.00
А. Княжинський: На дні СССР, 232 стор.	2.75
У. Самчук: Чого не гоїть огонь. Роман. — 288 стор.	3.75
Ф. Одрач: Щебетун — повість, 294 стор.	2.50
Т. Ерем: Советський акваріум, 142 стор.	0.50
Л. Старицька-Черняхівська: Іван Мазепа, стор. 154.	1.25
Л. Старицька-Черняхівська: Останній сніг, 44 сторінки	0.50
М. Щербак: Багаття — лірика, 64 стор.	0.75
М. Щербак: Шлях у вічність, поема, 29 стор.	0.25
В. Гришко: Панславизм в советській історіографії і політиці, 37 стор.	0.25
В. Кравців: Людина і вояк (сл. п. Р. Шухевича-Чупринки), 31 стор.	0.25
РІЧНИКИ „ВІСНИКА“ за 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958 і 1959 роки в гарній полотняній оправі з золотими витисками	5.00
Е. Ляхович: Перевірка наших позицій, 15 стор.	0.15
В. Січинський: Крим — істор. нарис, 31 стор.	0.25
П. Мірчук: З мого духа печаттю (у 25-ліття ОУН, 30 стор.	0.25
Я. Гриневич: Віруючий Франко	0.25

Книжку ЄВГЕНА ЛЯХОВИЧА

Форма і зміст

українських визвольних змагань

можна набути в Адміністрації „Вісника“ за ціну 2.50 дол. Книжка аналізує ті духові первні, з яких ми черпаємо нашу силу в боротьбі за волю, та які — коли занедбані — є причиною наших невдач.